

Pilar 3 – 2021

Offentliggjøring av finansiell informasjon

Vi utgjør en forskjell!

Innhold

1	Innledning.....	4
1.1	SpareBank 1 Nordmøre	4
1.1.1	Visjon	5
1.1.2	Verdier	5
1.1.3	Strategiske hovedmålsettinger for 2022 -2025.....	5
1.1.4	Børsnotering	5
1.1.5	Rating.....	5
1.2	SpareBank 1 Alliansen	5
2	Regulativt regelverk for kapitaldekning	6
2.1	Pilar 1 – minimumskrav til ansvarlig kapital.....	6
2.2	Pilar 2 – Vurdering av samlet kapitalbehov og Finanstilsynets oppfølging.....	7
2.2.1	Pilar 2-tillegg:.....	7
2.3	Pilar 3 – offentliggjøring av informasjon	9
3	Soliditet	9
3.1	Beregning av regulatorisk kapital (PILAR 1)	9
3.2	Mål for ren kjernekapital.....	11
3.3	Uvektet kjernekapitalandel	12
3.4	Kapitalvurderinger i tilknytning til ICAAP-prosess (Pilar 2)	12
4	Sammenligning av regulatorisk og risikjustert kapitalbehov	13
5	Risiko og kapitalstyring i SpareBank 1 Nordmøre	14
5.1	Organisering	15
5.2	Prosess for risiko- og kapitalstyring.....	16
5.2.1	Strategisk målbilde/strategi	17
5.2.2	Risikokartlegging	17
5.2.3	Risikoanalyse	17
5.2.4	Stresstester og scenarioanalyser	18
5.2.5	Risikostrategier.....	18
5.2.6	Beredskapsplan og gjenopprettingsplan	19
5.2.7	Kapitalstyring.....	19
5.2.8	Rapportering.....	20
5.2.9	Oppfølging	22
5.3	Risikoprofil.....	22
6	Risiko-områder	22
6.1	Kredittrisiko	23
6.1.1	Styring og kontroll	23
6.1.2	Modellbeskrivelse.....	25
6.1.3	Porteføljeinformasjon	27
6.1.4	Sikkerhet.....	28
6.1.5	Konsentrasjonsrisiko	29
6.1.6	Verdiendringer, mislighold – utvikling i risikoklasser og nedskrivninger	31
6.1.7	Beregning av kapitalbehov	34
6.1.8	Økonomisk kapital	35
6.2	Markedsrisiko og motpartsrisiko.....	35
6.2.1	Styring og kontroll	35
6.2.2	Aksjerisiko.....	36
6.2.3	Spreadrisiko - obligasjonsportefølje.....	37
6.2.4	Valutarisiko.....	37
6.2.5	Eiendomsrisiko	38
6.3	Likviditetsrisiko	38
6.3.1	Styring og kontroll	38
6.3.2	Informasjon om finansieringskildene	39

6.3.3	Innskuddsdekning.....	39
6.3.4	Salg til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt.....	39
6.3.5	Innlån i obligasjonsmarkedet	40
6.3.6	Likviditetsutvikling.....	40
6.3.7	Stresstest av bankens likviditet	40
6.4	Operasjonell risiko.....	41
6.4.1	Styring og kontroll	41
6.4.2	Utvikling i operasjonell risiko	41
6.4.3	Kapitalbehov.....	42
6.5	Eierrisiko.....	42
6.5.1	Konsolidering.....	42
6.5.2	Styring og kontroll	43
6.5.3	Beregning av kapitalbehov	43
6.6	Compliancerisiko	44
6.7	Bærekraft ESG–risiko (Environment, social and governance).....	44

1 Innledning

Dette dokumentet gir en beskrivelse av risiko- og kapitalstyring i SpareBank 1 Nordmøre, i samsvar med de krav som stilles til offentliggjøring av informasjon om kapital og risikoforhold.

SpareBank 1 Nordmøre vektlegger dialog med ulike interessegrupper der åpenhet, forutsigbarhet og gjennomsiktighet settes i fokus.

Formålet med dokumentet er å presentere finansiell informasjon som kan bidra til at markedsaktørene er bedre i stand til å vurdere:

- Bankens risikonivå
- Styring og kontroll med de ulike risikoene
- Kapitalsituasjonen

Dokumentet baserer seg på myndighetspålagte krav som er ment å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom:

- Mer risikosensitive kapitalkrav
- Bedre risikostyring og kontroll
- Tettere tilsyn
- Mer informasjon til markedet

I dette dokumentet gjennomgår vi informasjon om likviditet og refinansieringsrisiko som vi mener er viktig og relevant informasjon til markedet.

Vurderinger knyttet til risiko og kapitalbehov er gjort under ulike forutsetninger og er beheftet med usikkerhet. Det vises til gjennomgang av de ulike risikogrupperne i kapittel 6.

Dette dokumentet oppdateres minimum årlig og ved behov dersom det skjer vesentlige endringer som har betydning for vurderingen av konsernets finansielle stilling. Vedlegg til Pilar 3 rapporten - standardiserte skjemaer, oppdateres etter anbefalt frekvens for det enkelte skjema.

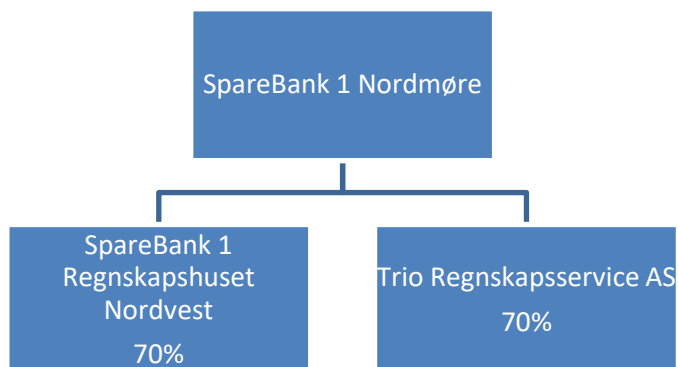
1.1 SpareBank 1 Nordmøre

Tidligere SpareBank 1 Nordvest fusjonerte med Surnadal Sparebank 3. mai 2021 og banken endret navn til SpareBank 1 Nordmøre. Finanstilsynet meddelte i brev av 2. februar 2021 sin tillatelse til sammenslåing av SpareBank 1 Nordvest og Surnadal Sparebank.

Målet med fusjonen er å utvikle en enda mer attraktiv og slagkraftig lokal sparebank. SpareBank 1 Nordmøre skal gi positive ringvirkninger for våre kunder, våre eiere, våre ansatte og ikke minst for samfunnet og området vi lever i.

SpareBank 1 Nordmøre har røtter tilbake til 05.04.1835. Det var dagen Kristiansunds Sparebank begynte sin virksomhet. Dette var den første banken mellom Bergen og Trondheim.

SpareBank 1 Nordmøre skal være en solid, lønnsom og selvstendig lokalisert bank i Møre og Romsdal. Vi skal være attraktive både for kunder, ansatte, egenkapitalbevisiere og samarbeidspartnere gjennom å dyrke frem kvalitet og effektivitet. Vi er et komplett finanshus med en nasjonal allianse i ryggen, som arbeider hardt for å gi kundene effektive og moderne løsninger.

Konsernet SpareBank 1 Nordmøre har to datterselskap som for regnskapsformål har full konsolidering i bankens konsernregnskap. Se for øvrig avsnitt 6.5.1

Figur 1-1 - Konsernet SpareBank 1 Nordmøre

1.1.1 Visjon

«Vi utgjør en forskjell»

1.1.2 Verdier

Nyskapende – Ærlig - Raus.

1.1.3 Strategiske hovedmålsettinger for 2022 -2025

- 1) Lønnsomt og lokalt finanshus
- 2) Fantastiske kundeopplevelser!
- 3) Super plass å jobbe!
- 4) Aktivt samfunnsengasjement for generasjoner!

1.1.4 Børsnotering

Banken ble børsnotert 2. oktober 2017, og har ticker SNOR.

1.1.5 Rating

SpareBank 1 Nordmøre ble første gang ratet av Scope Ratings i 2019.

Utstederrating A-

Senior obligasjoner er ratet til A-

Ratingen har stabile utsikter.

Rapport fra Scope Ratings er tilgjengelig på bankens hjemmeside.

[Scope Ratings - SpareBank 1 Nordmøre 2019 - 2022](#)

1.2 SpareBank 1 Alliansen

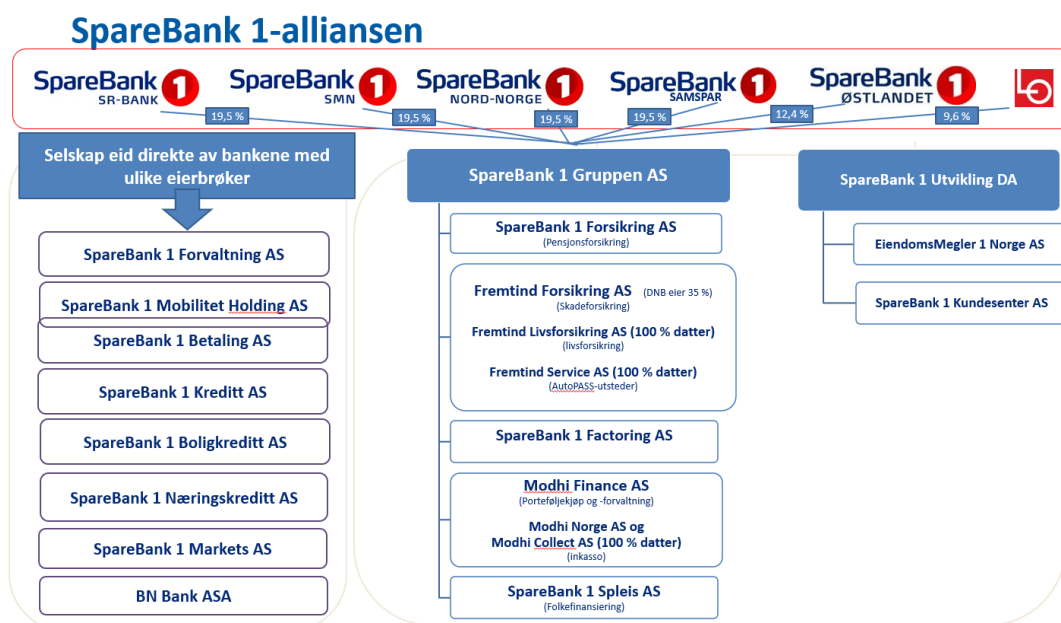
SpareBank 1 Alliansen er et bank- og produktsamarbeid. Alliansen er samlet sett en av de største tilbyderne av finansielle produkter og tjenester i det norske markedet. Bankene i SpareBank 1 Alliansen distribuerer SpareBank 1 Gruppens produkter og samarbeider på sentrale områder som merkevare, arbeidsprosesser, kompetansebygging, IT- drift, systemutvikling og innkjøp. Alliansen har inngått strategiske samarbeidsavtaler med LO og LO's fagforbund.

SpareBank 1 Alliansen eies av 14 selvstendige banker, hvorav de 10 standardmetodebankene i alliansen eier sine andeler i alliansesamarbeidet gjennom SpareBank 1 SamSpar.

Et overordnet mål for SpareBank 1 Alliansen er å sikre den enkelte banks selvstendighet og regionale forankring gjennom sterk konkuranseevne, lønnsomhet og soliditet.

Nedenfor presenteres en oversikt over eier- og selskapsstrukturene i Alliansen.

SpareBank 1 Utvikling DA er 100 % eid av SpareBank 1-bankene og SpareBank 1 Gruppen med følgende eierbrøker:

Figur 1-2 SpareBank 1 alliansen

2 Regulativt regelverk for kapitaldekning

Regelverket trådte i kraft 1. januar 2007 og baseres på tre Pilarer:

- Pilar 1 Regulativt minimumskrav til ansvarlig kapital
- Pilar 2 Krav til risikostyring og internkontroll, herunder krav til interne prosesser for vurdering av risikoeksponering og av samlet kapitalbehov (ICAAP)
- Pilar 3 Myndighetsfastsatt krav til offentliggjøring av informasjon om kapital- og risikoforhold til markedet.

Dette dokumentet oppdateres minimum årlig, rapporten for 2021 er ferdigstilt og offentliggjort 23. mars 2022. ICAAP er en forkortelse for Internal Capital Adequacy Assessment Process.

2.1 Pilar 1 – minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 1 omhandler minstekravet til ansvarlig kapital for kredittrisiko, operasjonell risiko og markedsrisiko, hvor minstekravet til kapitaldekning er fastsatt til 8 %. I tillegg kommer et samlet bufferkrav på 6,5 % pr. 31.12.21. Kapitaldekningen fastsettes som forholdet mellom bankens samlede kapital og risikoeide eiendeler. Regulativt krav til ren kjernekapitaldekning inklusiv det kombinerte bufferkravet utgjør 11,0 % ved utgangen av 2021 en nedgang på 1,5 %-poeng med bakgrunn i at motsyklisk buffer ble redusert med 1,5 %-poeng i 2020. Det kombinerte bufferkravet skal dekkes med ren kjernekapital.

Fra 01.01.18 gjennomføres forholdsmessig konsolidering med samarbeidende gruppe for kapitaldekningsformål, selskapene som inngår i konsolideringen fremgår av Tabell 6-17 – Selskap som forholdsmessig konsolideres som samarbeidende gruppe i tråd med finansforetaksloven § 17 – 13.

Beregning av ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning er gjennomført i tråd med CRR/CRDIV forskriften. De selskap som konsolideres for beregning av kapitaldekning fremgår av avsnitt 6.5.1.

2.2 Pilar 2 – Vurdering av samlet kapitalbehov og Finanstilsynets oppfølging

Pilar 2 er basert på to hovedprinsipper:

- Banken skal ha en prosess for å vurdere sin totale kapital i forhold til risikoprofil og en strategi for å opprettholde sitt kapitalnivå (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment prosess).
- Finanstilsynet gjennomgår å evaluere bankens interne vurderinger av kapitalbehov samt bankens strategier på ulike områder, samt overvåke og sikre overholdelse av myndighetspålagte kapitalkrav. Tilsynet har myndighet til å sette i verk passende tilsynsmessig tiltak om det ikke er tilfredsstillende resultat av denne prosessen.

SpareBank 1 Nordmøre gjennomfører minimum årlig en ICAAP-prosess. Prosessen tar utgangspunkt i regnskap, eksponering og kapitaldekning for tredje kvartal. Beregningsmetodikken fremgår av Figur 2-2.

2.2.1 Pilar 2-tillegg:

Pilar 2 stiller krav til foretakenes kapitalvurderingsprosess, heretter kalt ICAAP-prosess hvor ICAAP er en forkortelse for Internal Capital Adequacy Assessment Process. Formålet med prosessen er å gjennomføre en strukturert og dokumentert prosess for vurdering av konsernets risikoprofil for å sikre at konsernet har tilstrekkelig kapital til å dekke risikoen forbundet med virksomheten. I tillegg skal foretakene ha en strategi for å opprettholde tilstrekkelig kapitalnivå.

Banken har beregnet kapitalbehov i tråd med Finanstilsynets rundskriv 12/16 - oppdatert 9. oktober 2019 og har ren kjernekapital som dekker Pilar 2-tillegget pr. 31.12.21. Banken gjennomfører ICAAP-prosessen minimum årlig. Kvartalsvis estimeres utvikling i Pilar 2-tillegg overordnet, som rapporteres til styret og ledelsen.

SpareBank 1 Nordmøre sitt Pilar 2 tillegg er vedtatt til 2,7 % konsolidert med samarbeidende gruppe. Pilar 2 tillegget ble fastsatt av Finanstilsynet i tilknytning til at SpareBank 1 Nordvest søkte om tillatelse til å fusjonere med Surnadal Sparebank. I brev av 2. februar ble det også angitt at banken skal få fastsatt nytt Pilar 2 tillegg i 2022. SpareBank 1 Nordmøre er av Finanstilsynet plassert i SREP-gruppe 3. Vedtak om Pilar 2 tillegg skal for denne gruppen fastsettes hvert tredje år. Regulatorisk krav til ren kjernekapital inkl. Pilar 2-tillegg er 13,7 % ved utgangen av 2021.

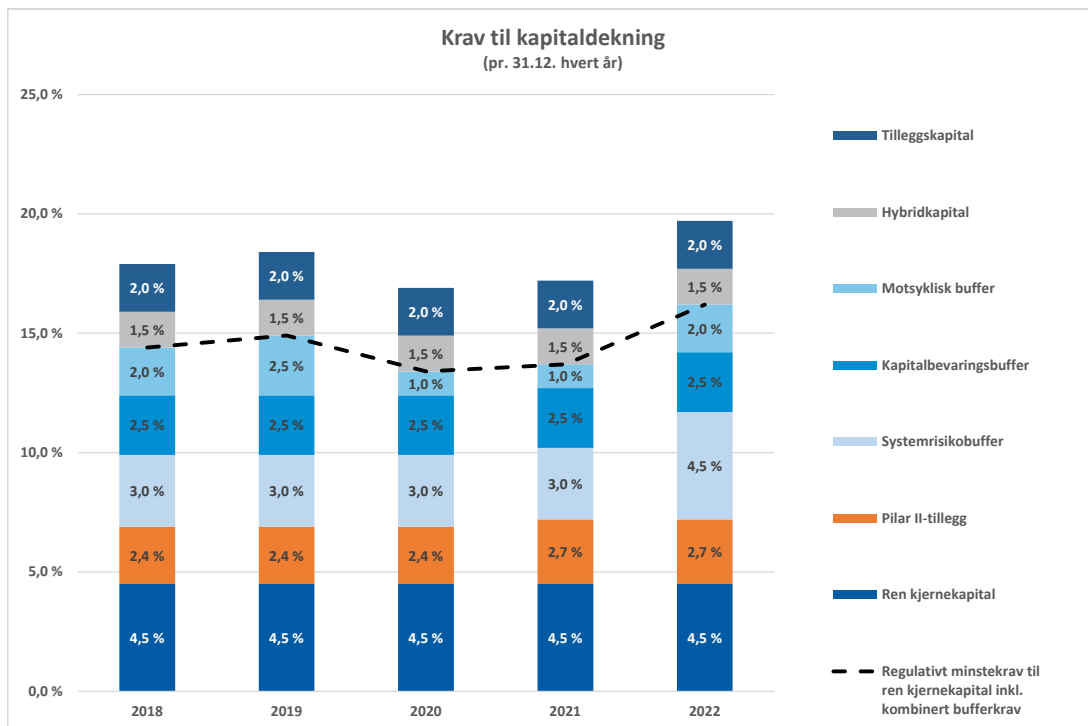
To sentrale nøkkeltall som benyttes i kapitalstyringen er kapitaldekning (Tier II), ren kjernekapitaldekning (CET1) og kjernekapitaldekning (Tier I).

Tier II:

$$\text{Kapitaldekning} = \frac{\text{Ansvarlig kapital}}{\text{Risikoveide eiendeler}}$$

CET 1 og Tier I:

$$\text{(Ren)Kjernekapitaldekning} = \frac{\text{(Ren)Kjernekapital}}{\text{Risikoveide eiendeler}}$$

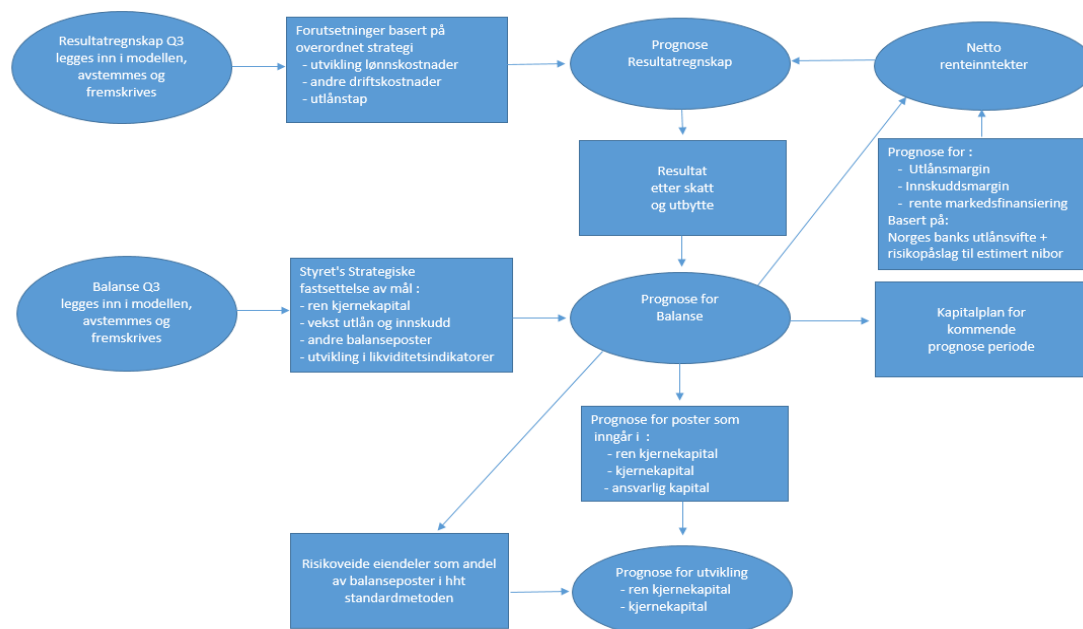

Figur 2-1 - Krav til kapitaldekning

Finanstilsynet skal i 2022 gjennomføre en Srep vurdering av banken og i tilknytning til denne prosessen gjennomføre et nytt Pilar 2 vedtak.

I ICAAP-prosessen prognostiseres bankens ren kjernekapitaldekning for kommende treårsperiode. Figuren under viser bankens metodikk for framskrivning av resultat, balanse og risikoveide eiendeler.

Kvantitativ modell for framskrivning av resultat og balanse i 3 år for beregning av ren kjernekapital og periodens kapitalplan

Figur 2-2 - Modell for framskrivning

Banken oppfyller i hele prognoseperioden regulatorisk krav til ren kjernekapital inklusiv motsyklisk buffer og Pilar 2-tillegget. Beregningene frem i tid er beheftet med usikkerhet.

2.3 Pilar 3 – offentliggjøring av informasjon

Formålet med Pilar 3-rapporten er å bidra til økt markedsdisiplin og gjøre det enklere å sammenligne foretakene. Gjennom dokumentet skal markedsaktører kunne vurdere SpareBank 1 Nordmøre sin risikoprofil, kapitalisering samt styring og kontroll av risiko. Informasjonen skal gis på en forståelig måte som gjør det mulig å sammenligne foretakene, det vises i den anledning til Basel II vedlegg Pilar 3. Informasjonen skal offentliggjøres minimum årlig samtidig med årsregnskapet. Banken har i tråd med CRR/CRD IV forskriften publisert informasjon om organisasjonsstruktur, risikostyringssystem, rapporteringskanaler samt hvordan risikostyringskontrollen er bygd opp og organisert. Dette er ytterligere beskrevet i kapittel 5.

Figur 2-3 Metoder

3 Soliditet

3.1 Beregning av regulatorisk kapital (PILAR 1)

Tabellen nedenfor gir opplysninger om ansvarlig kapital, herunder ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning forholdsmessig konsolidert. Investering i datterselskap faller under vesentlighetsgrensen for rapportering av fullkonsolidert kapitaldekningsoppgave etter regelverket i CRD IV. Det utarbeides derfor ikke kapitaldekning på konsolidert nivå. Tabellen under viser morbank konsolidert med samarbeidende gruppe.

(i MNOK)	Forholdsmessig konsolidering	
	31.12.21	31.12.20
Ren kjernekapital	2.810	1.911
Kjernekapital	3.082	2.121
Ansvarlig kapital	3.423	2.352
Totalt beregningsgrunnlag	15.893	11.462
Ren kjernekapitaldekning	17,7 %	16,7 %
Kjernekapitaldekning	19,4 %	18,5 %
Kapitaldekning	21,5 %	20,5 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio (LR))	9,2 %	8,9 %

Tabell 3-1 Kapitaldekning forholdsmessig konsolidert

Tabellen nedenfor gir opplysninger om ansvarlig kapital, herunder ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning for morbanken – SpareBank 1 Nordmøre.

Morbank (i MNOK)	31.12.21	31.12.20
Ansvarlig kapital		
Kjernekapital		
Eierandelskapital	909	224
Overkursfond	116	8
Utjevningfond	131	68
Sparebankens fond	1.712	1.617
Verdireguleringsfond	49	51
Gavefond	13	16
Fondsobligasjon klassifisert som egenkapital	245	185
Annen egenkapital	36	10
Balanseført egenkapital	3.211	2.180
Fondsobligasjon klassifisert som egenkapital	-245	-185
Sum balanseført egenkapital eksl. Fondsobligasjon klassifisert som EK	2.966	1.995
Del av delårs-resultat som ikke medregnes	-55	-25
Fradrag for immateriell goodwill	-22	
Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-17	-11
Tilleggsfradrag i ren kjernekapital som institusjonen anser som nødvendige	-26	-18
Fradrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-452	-337
Ren kjernekapital	2.392	1.603
Fondsobligasjoner	245	208
Reduksjon for fondsobligasjoner tatt opp før 31.12.2011 som er omfattet av overgangsordning		-18
Fradrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-5	-3
Kjernekapital	2.632	1.790
Ansvarlig lånekapital	301	201
Fradrag for ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-14	-15
Ansvarlig kapital	2.920	1.976
Risikovektet beregningsgrunnlag		
Kredittrisiko	12.692	8.971
Operasjonell risiko	1.067	717
CVA-tillegg (motpartsrisiko derivater)	13	7
Totalt beregningsgrunnlag	13.771	9.694
Kapitaldekning		
Ren kjernekapitaldekning	17,4 %	16,5 %
Kjernekapitaldekning	19,1 %	18,5 %
Kapitaldekning	21,2 %	20,4 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	10,3 %	10,3 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer	344	242
Motsyklisk buffer	138	97
Systemrisikobuffer	413	291
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	895	630
Minimumskrav til ren kjernekapital	620	436
Tilgjengelig ren kjernekapital	877	537

Tabell 3-2 Kapitaldekning til morbanken i hele tusen kroner.

Se også Vedlegg til Pilar 3 rapporten - standardiserte skjemaer, hvor det er ytterligere informasjon om ansvarlig kapital for morbanken SpareBank 1 Nordmøre.

(tall i MNOK)	2021		2020	
	Beregnings- grunnlag	Kapitalkrav	Beregnings- grunnlag	Kapitalkrav
Stater	13	1	7	1
Lokale og regionale myndigheter	56	4	18	1
Offentlig eide foretak	-	-	-	-
Institusjoner	1.831	146	227	18
Foretak	6.126	490	2.356	188
Massemarkedsengasjement		-	1.495	120
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom		-	4.174	334
Forfalte engasjement	398	32	85	7
Høyrisikoengasjement	562	45	40	3
Obligasjoner med fortinnsrett	99	8	60	5
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	-	-	-	-
Andeler i verdipapirfond	61	5	31	2
Egenkapitalposisjoner	371	30	255	20
Øvrige engasjement	302	24	223	18
Sum kredittrisiko	12.692	1.015	8.971	718
Operasjonell risiko	1.067	85	717	57
CVA-tillegg (motpartsrisiko derivater)	13	1	7	1
Samlet kapitalkrav	13.771	1.102	9.694	776

Tabell 3-3 Minimumskrav til ansvarlig kapital i hele tusen kroner

3.2 Mål for ren kjernekapital

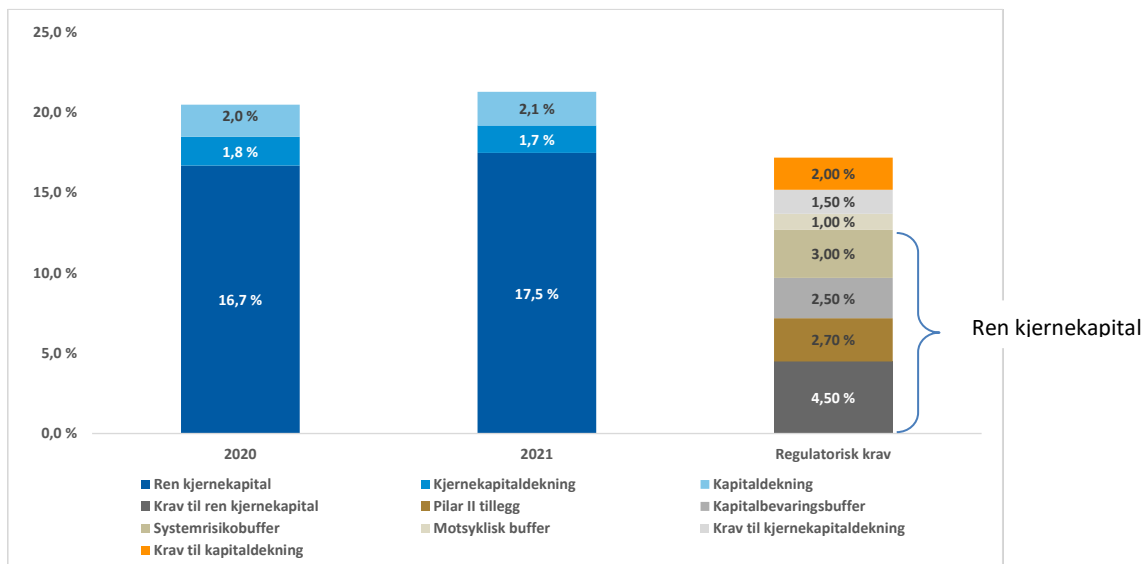
Styret besluttet i desember 2021 at banken til en hver tid minimum skal ha ren kjernekapital som minimum er 1 %-poeng høyere enn regulativt krav til ren kjernekapital. I 2022 øker krav til ren kjernekapital på følgende måte:

	Regulatorisk krav
Regulatorisk krav til ren kjernekapital 01.01.22 inkl. 2,7 % Pilar 2 tillegg	13,7 %
Økning i motsyklisk buffer 30.06.22	0,5 %
Økning i systemrisikobuffer 31.12.22	1,5 %
Økning i motsyklisk buffer 31.12.22	0,5 %
Regulatorisk krav til ren kjernekapital 31.12.22	16,2 %

Tabell 3-4 Regulatorisk krav til ren kjernekapital

I henhold til Finanstilsynets brev hvor fusjonen mellom SpareBank 1 Nordvest og Surnadal Sparebank ble godkjent angir Finanstilsynet at det skal gjennomføres en vurdering av banken for å fastsette Pilar 2 tillegg i 2022.

Mål for ren kjernekapital inntil nytt Pilar 2 vedtak foreligger vil ved utgangen av 2022 utgjøre 17,2 %.

Figur 3-1 Utvikling i netto ansvarlig kapital i prosent i morbanken og konsolidert med samarbeidende gruppe
Jfr. Finansforetaksloven §17 – 13.

Vi ser av Figur 3-1 Utvikling i netto ansvarlig kapital i prosent at ren kjernekapitaldekning for perioden 2020 – 2021 dekker regulativt krav til kapital. Figuren viser regulatorisk krav pr. 31.12.2021. Den motsykliske bufferen kan utgjøre inntil 2,5 %. Bufferen kan aktiveres kvartalsvis ihht Norges Bank sine beslutninger. Bufferen blir aktiv 12 måneder etter offentliggjøring. Motsyklisk buffer utgjorde 1,0 %-poeng ved utgangen av 2021, og økes ytterligere med 1,0 %-poeng 31.12.2022. Norges Bank har i Pengepolitisk Rapport 4/2021 angitt at kan bli meldt økt 0,5% poeng i første halvår 2022. I tillegg øker systemrisikobufferen med 1,5 %-poeng ved utgangen av 2022.

3.3 Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet egenkapital for SpareBank 1 Nordmøre utgjør 10,3 % for morbanken, og 9,2 % konsolidert med samarbeidende gruppe pr. 31.12.21. Uvektet egenkapital er beregnet ut fra bankens kjernekapital inklusive overgangsregler delt på forvaltningskapitalen tillagt poster utenfor balansen og verdi av derivater.

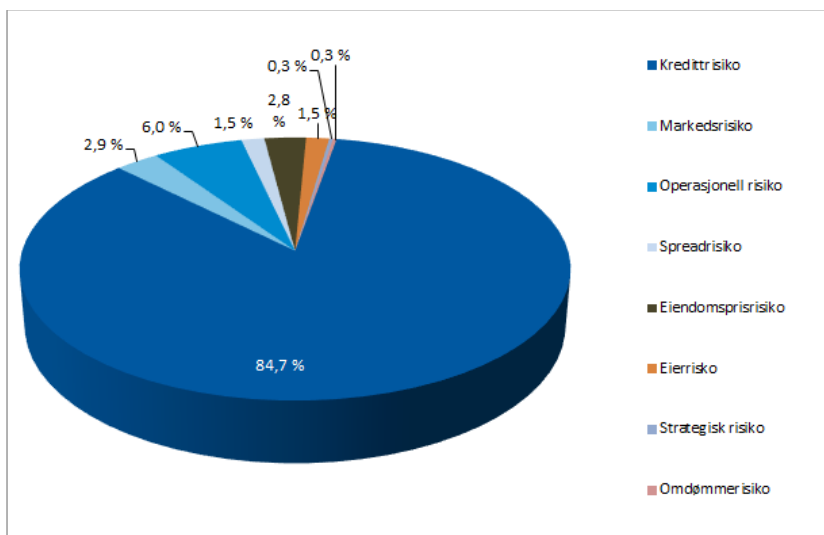
Figur 3-2 - Utvikling i uvektet egenkapitalandel (Leverage Ratio)

3.4 Kapitalvurderinger i tilknytning til ICAAP-prosess (Pilar 2)

SpareBank 1 Nordmøre gjennomførte beregninger av kapitalkrav knyttet til Pilar 2 med utgangspunkt i regnskapet pr. 30.09.2021 for perioden 2022-2024. ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) - beregningene gjennomføres minimum årlig. Beregningene angir den kapital som bindes ut fra den faktiske risiko banken har påtatt seg.

Risikofordeling fordelt på typer av risiko fremgår av Figur 3-3 Risikofordeling under.

Bankens beregningsmetoder knyttet til ICAAP-prosessen framgår av Figur 2-3 Metoder. Det gjøres tillegg i kapitalbinding for risikoer knyttet til konsentrasjoner (størrelse, bransje, geografi) samt kapital knyttet til stress av makroøkonomiske forhold knyttet til arbeidsledighet, inflasjon, rentendringer m.m. På denne måten supplerer Pilar 2 minimumskravene i Pilar 1. Vi legger til grunn at banken skal gjennomføre beregningene i tråd med beste prosess og Finanstilsynets anbefalinger sett i forhold til størrelsen av vår bank.

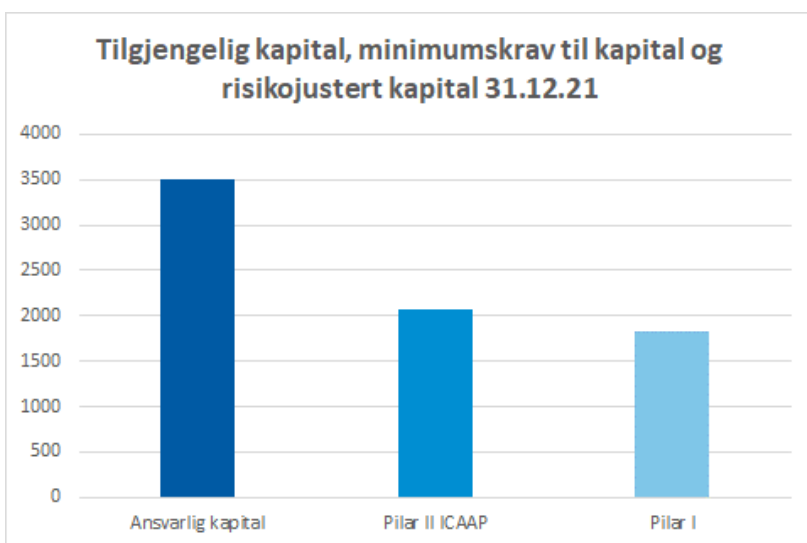
Figur 3-3 Risikofordeling

Vurderinger av økonomisk risiko og kapitalbehov er beheftet med usikkerhet.

4 Sammenligning av regulatorisk og risikojustert kapitalbehov

Banken er tilfredsstillende kapitalisert både ut ifra den risiko banken faktisk er eksponert mot og som det er avsatt kapital for under Pilar 2 og i forhold til regulativt krav til kapital.

I figuren nedenfor sammenlignes minimumskrav til ansvarlig kapital (Pilar 1) og behovet for kapital (Pilar 2) etter gjeldende regelverk opp imot bankens ansvarlige kapital inklusive overgangsregler i konsernregnskapet pr. 31.12.21.

Figur 4-1 Sammenligning av tilgjengelig kapital

Hovedforskjellen mellom kapitalbehov beregnet etter Pilar 1 og Pilar 2 består i følgende:

Kredittrisiko:

Økonomisk kapital er en mer risikosensitiv tilnæringsmetode. Dette medfører økt behov for kapital ved høyere sannsynlighet for mislighold. Endrede konjunkturer er også bestemmende for misligholds-sannsynligheten. Konsentrasjonsrisiko: ved beregning av risikojustert kapital tas det hensyn til konsentrasjon relatert til bransje, store engasjement og geografisk plassering.

Gjennom Pilar 2-beregningene estimeres og tillegges kapital i forhold til et estimat for den faktiske kredittrisiko banken er eksponert mot.

Markedsrisiko:

Det er kun kredittrisikoen i obligasjonsporteføljen som inngår beregningen av kapitalbehov under Pilar 1, I tillegg beregnes det under Pilar 2 renterisiko, valutarisiko og spreadrisiko og eiendomsprisrisiko.

Eierrisiko:

Beregnes som omtalt under pkt. 6.5. Finansforetak som vi eier i Alliansen inngår i hovedsak i forholdsmessig konsolidering av samarbeidende gruppe, se Tabell 6-17. SpareBank 1 Gruppen, SpareBank 1 Markets og Eiendomsmegler 1 Midt-Norge inngår i fradragsberegningen.

Andre risikoer:

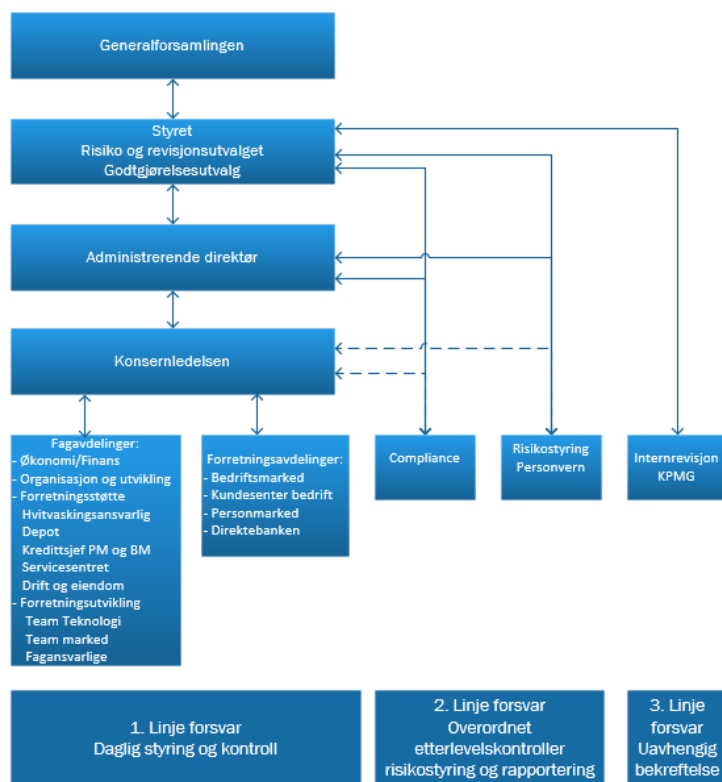
I Pilar 2 beregnes det økonomisk kapital for risikotypene, omdømmerisiko, forretningsrisiko og strategisk risiko. Alle ansatte i SpareBank 1 Nordmøre har innskuddspensjonsordning banken binder derfor ikke kapital for pensjonsforpliktelser. Se for øvrig pkt. 6.3 Likviditesrisiko, 6.4 Operasjonell risiko, 6.5 Eierrisiko, omdømmerisiko og strategisk risiko.

5 Risiko og kapitalstyring i SpareBank 1 Nordmøre

Strategi for risiko og kapitalstyring revideres minimum årlig og ble sist vedtatt av styret i SpareBank 1 Nordmøre i februar 2022. Dokumentet omfatter både beskrivelsen av komponentene i konsernets helhetlige risikostyring og beskrivelse av den interne prosessen for vurdering av konsernets kapitalbehov (ICAAP).

Dokumentet er bankens rammeverk for god risiko- og kapitalstyring. Strategien gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risiko- og kapitalstyring, og skal sikre at konsernet har en effektiv og hensiktsmessig prosess for dette. Strategien skal også sikre at det interne rammeverket tilfredsstillende lover, forskrifter og beste praksis for god risiko- og kapitalstyring. Risikostyring rapporterer til administrerende direktør.

5.1 Organisering

Figur 5-1 Organisering av SpareBank 1 Nordmøre

Generalforsamlingen

Generalforsamlingen er bankens øverste organ.

Styret

Har ansvaret for å påse at konsernet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut ifra vedtatt risikoprofil og myndighetspålagte krav. Styret fastsetter og overvåker de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Videre å fastlegge de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen i konsernet, samt etiske regler som skal bidra til en høy etisk standard. Styremedlemmene har delt seg opp i to selvstendige utvalg som er risiko- og revisjonsutvalget.

Revisjonsutvalget er et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret. Revisjonsutvalgets oppgaver er regulert i finansforetaksloven § 8 -19. Revisjonsutvalget skal overvåke prosessen for finansiell rapportering og vurdere om internkontrollen innenfor finansiell rapportering fungerer effektivt. Utvalget skal ha løpende kontakt med ekstern revisor og påse at konsernet har uavhengig og effektiv ekstern revisjon.

Risikoutvalget er et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret. Risikoutvalgets oppgaver er regulert i finansforetaksloven § 13 – 6. Risikoutvalget skal sørge for at risiko- og kapitalstyringen i konsernet støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, som skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

På bankens hjemmeside er det lagt ut eget dokument som tar for seg bankens eierstyring og selskapsledelse i tråd med NUES sine anbefalinger.

Administrerende direktør

Administrerende direktør har det overordnede ansvaret for risiko- og kapitalstyring i SpareBank 1 Nordmøre. Han er ansvarlig for å delegere fullmakter og å rapportere til styret. Konsernledelsen er rådgivende organ for administrerende direktør. Administrerende direktør rapporterer månedlig til styret.

Konsernledelsen

Konsernledelsen består av administrerende direktør, direktør økonomi og finans/CFO, direktør forretningsstøtte/hvitvaskingsansvarlig, direktør organisasjon og utvikling, direktør forretningsutvikling, direktør bedriftsmarked, og direktør personmarked.

Konsernledelsen er et rådgivende organ for administrerende direktør.

1. **Linjeforsvar:** Forretningsenhetene har ansvaret for daglig risikostyring gjennom å sørge for at etablerte rammer og internt regelverk etterleves og at nødvendige tiltak etableres og gjennomføres.
2. **Linjeforsvar:** Risikostyring og Compliance har ansvaret for videreutvikling, måling, vedlikehold, rapportering av konsernets risikostyring, etterlevelse av lover, forskrifter, samt internt regelverk og vurdere bankens internkontroll.
3. **Linjeforsvar:** Internrevisors rolle er å overvåke bankens samlede risiko-/kapitalstyring og interne kontroll på vegne av styret. Internrevisjonen skal også etterprøve om rutiner og retningslinjer etterleves, samt vurdere om bankens modellverk knyttet til risiko- og kapitalstyring gir et riktig uttrykk for bankens samlede risiko- og kapital situasjon. KPMG er valgt internrevisor.

5.2 Prosess for risiko- og kapitalstyring

Helhetlig risikostyring er en prosess, gjennomført av virksomhetens styre, ledelse og ansatte, anvendt i fastsettelsen av strategi og på tvers av virksomheten. Prosessen er utformet for å identifisere potensielle hendelser som kan påvirke virksomheten og håndtere risiko slik at den samsvarer med virksomhetens risikoprofil. Dette for å gi en rimelig grad av sikkerhet for å oppnå de mål som er satt.

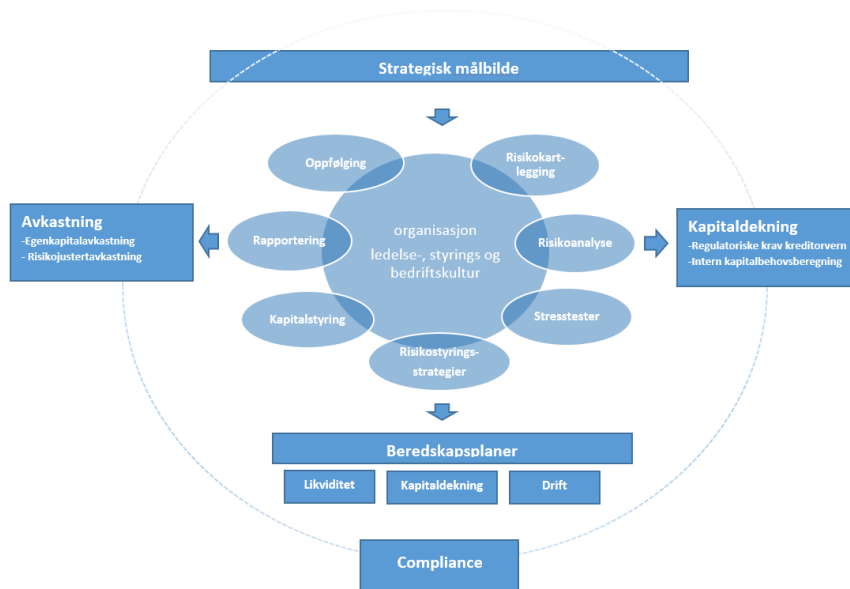
Proessen skal følge overordnede mål, være i samsvar med, og støtte bankens formål. Den skal være kostnadseffektiv og rapporteringen skal være pålitelig og kunne benyttes både internt og eksternt. I tillegg bør prosessen utformes slik at den sikrer etterlevelse av lover og regler, bransjestandarder, interne retningslinjer og rutiner.

Bankens kapitaldekning og soliditet følges nøye og er et av de sentrale styringsparameterne, framskrivning av bankens resultat og balanse gjennomføres kvartalsvis. På denne måten har banken en kontinuerlig prosess for å søke en optimalisering av kapitalanvendelsen i forhold til overordnet strategi/forretningsplan som skal søke å sikre at strategiske måltall nås.

Styret i SpareBank 1 Nordmøre har vedtatt en strategi for risiko- og kapitalstyring. Dokumentet omfatter både beskrivelsen av komponentene i konsernets helhetlige risikostyring og beskrivelse av den interne prosessen for vurdering av konsernets kapitalbehov (ICAAP).

Strategien gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risiko- og kapitalstyring, og skal sikre at konsernet har en effektiv og hensiktsmessig prosess for dette. Strategien skal også sikre at det interne rammeverket tilfredsstillende lover, forskrifter og beste praksis for god risiko- og kapitalstyring.

Figur 5-2 Modell for risiko- og kapitalstyring

Risiko- og kapitalstyring kan deles inn i områder som henger innbyrdes sammen som Figur 5-2 Modell for risiko- og kapitalstyring over viser. Elementene skal sikre en effektiv og hensiktsmessig styring. Gjennom dette oppnås finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

5.2.1 Strategisk målbilde/strategi

SpareBank 1 Nordmøres strategiske målbilde danner grunnlaget for risiko- og kapitalstyringen. Konsernet gjennomfører årlig revisjon av konsernets strategiplanverk. Dette innebærer en gjennomgang av rammebetingelser, herunder konkurransesituasjon, krav fra offentlige myndigheter, endringer i kundeadferd/kundebehov, kapitalbehovsvurderinger, organisering og fremtidig krav til kompetanse.

5.2.2 Risikokartlegging

Identifisering av risiko er en framoverskuende prosess, integrert i strategiarbeidet. Prosessen dekker alle vesentlige kjente risikoer konsernet utsettes for og gjennomføres minimum årlig. Risikostyring gjennomfører minimum årlig risikoworkshop for de mest sentrale risikoer.

5.2.3 Risikoanalyse

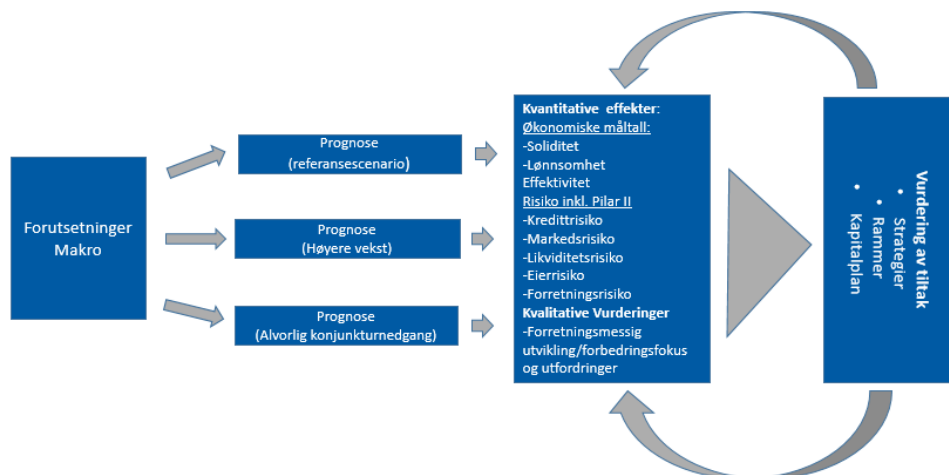
Det gjennomføres grundige analyser av risikoene som er identifisert for å forstå risikoens egenskaper og for å vurdere effekten av etablerte kontroll- og styringstiltak. For områder hvor de etablerte tiltakene ikke vurderes som tilfredsstillende, implementeres nye tiltak. SpareBank 1 Nordmøre etterstreber å kvantifisere alle vesentlige risikoer hvor kvantifiseringen skal bygge på anerkjente metoder for måling av risiko.

5.2.4 Stresstester og scenarioanalyser

Det gjennomføres periodiske stresstester og scenarioanalyser for å analysere negative hendelser som påvirker resultat, balansen og kapitaldekningen i konsernet.

Analysene tar hensyn til en negativ makroøkonomisk utvikling i en periode på 3 - 5 år frem i tid.

Prosesen fremgår av figuren under. I tillegg gjennomføres stresstest av bankens likviditet, som beskrevet i avsnitt 6.3.7.

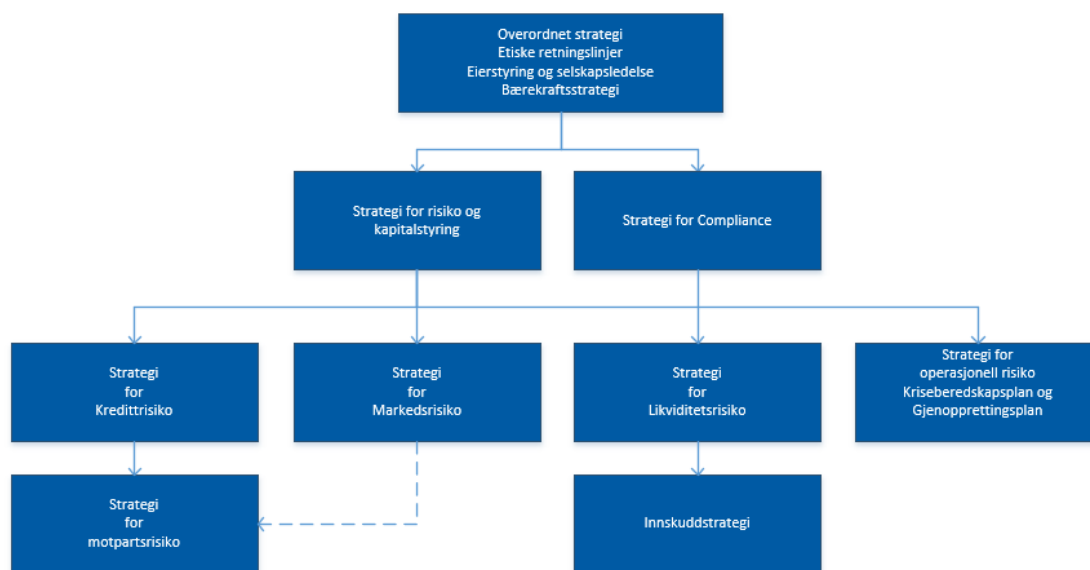
Figur 5-3 Stresstester

5.2.5 Risikostrategier

Håndteringen av risikoen skjer gjennom implementering av konsernets risikostrategier, som angir konsernets risikovilje og evne. Strategiene godkjennes av styret og gjennomgås minimum årlig. De ulike strategiene for styring av risiko er omtalt i avsnittet om risikoprofil over, og de presenteres grundigere i kapittel 6.

Ved valg av risikostrategi legges det i SpareBank 1 Nordmøre tre prinsipper til grunn:

- Risikostrategiene skal gjenspeile konsernets overordnede mål og strategi.
- Risikostrategiene skal være en integrert del av konsernets løpende aktiviteter.
- Risikostrategiene må stå i forhold til konsernets evne og kapasitet.

Figur 5-4 Oversikt over strategier for risiko- og kapitalstyring i Sparebank 1 Nordmøre

5.2.6 Beredskapsplan og gjenopprettingsplan

Banken har egen kriseberedskaps- og kontinuitetsplan som angir hvordan krisesituasjoner, med utgangspunkt i SpareBank 1 Alliansens felles Krise- og kontinuitetsplan, skal håndteres i SpareBank 1 Nordmøre. I tillegg har banken en egen beredskapsplan for likviditet, og kapitaldekning. Dette for å være forberedt på situasjoner som kan oppstå som følge av risikoen knyttet til bankdrift.

Banken har utarbeidet en egen gjenopprettingsplan i tråd med finansforetaksloven § 20-5 og forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriftens kapittel 20 Avsnitt II. Bankens gjenopprettingsplan ble vedtatt av styret i desember 2021. Figuren under viser hvordan gjenopprettingsplanen er bygd opp. Planverket oppdateres og sendes Finanstilsynet årlig.

Sammendrag					
Styring av planen		Strategisk analyse og gjenopprettingskapasitet	Vesentlige endringer	Informasjon og kommunikasjon	Forberedende tiltak
Styring av planen («Governance»)	Utvikling og vedlikehold	Strategisk analyse	Generell beskrivelse	Kommunikasjon og offentliggjøring	Internt
	Iverksettelse av planen		Kjernevirksomhet og kritiske funksjoner		Eksternt
	Godkjenning		Juridisk og finansiell struktur		
	Indikatorer		Eksterne avhengigheter		
	Sammenheng med risikostyringen		Gjenopprettings tiltakene		
	Ledelsesinformasjonssystem		Scenarioene		
Forberedende tiltak					

Figur 5-5 Oversikt gjenopprettingsplan

[Finanstilsynets retningslinjer for gjenopprettingsplaner 10/2019](#)

Banken har egen kriseledelse som trer sammen om nødvendig. Det er utviklet ensartet metodikk for håndtering av kriser i SpareBank 1 Alliansen.

5.2.7 Kapitalstyring

Kapitalstyringsprosessen i SpareBank 1 Nordmøre skal sikre:

- At konsernet vurderer ansvarlig kapital i forhold til vedtatt risikoprofil og kapitaldekningsmål.
- En strategi for opprettelse av forsvarlig kapitaldekning.
- En forsvarlig likviditetsstrategi som sikrer konkurransedyktig vilkår og langsiktig innlån fra kapitalmarkedene.
- At ledelsen og styret er orientert om status og forventet utvikling i risikoprofilen til konsernet.
- At ledelsen og styret er kjent med hvordan ulike hendelser kan påvirke resultat, kapitaldekning og likviditetssituasjonen til konsernet.

På grunnlag av det strategiske målbilde utarbeides en analyse av kapitalbehov for de påfølgende 3 år for å sikre langsiktig målrettet kapitalstyring. Analysen tar hensyn til framskrivning forventet finansielle utvikling for de neste tre årene. Det gjennomføres minimum årlig scenarioanalyser som beregner hvordan en situasjon med alvorlig økonomisk tilbakeslag påvirker bankens finansielle utvikling og soliditet fremskrevet for en 5 årsperiode.

Figur 5-6 Prosess for vurdering av konsernets kapitalbehov

Med grunnlag i framskrivningene av det samlede kapitalbehovet gjør ledelsen og styret en samlet vurdering av om kapitalbehovet er tilstrekkelig tilpasset konsernets nåværende og fremtidige risikoprofil og strategisk målbilde. Størrelsen på kapitalen i SpareBank 1 Nordmøre styres av interne vurderinger, krav nedfelt i CRR/CRD IV forskriften og mål satt av styret i banken.

5.2.8 Rapportering

Konsernets risikorapportering har som formål å sikre at alle relevante organisasjonsnivåer har tilgang på tilstrekkelig, pålitelig og relevant risikorapportering. Rapporteringen danner grunnlaget for den videre oppfølgingen og overvåkingen av risikoeksponeringen og risikostyringsprosessen i konsernet.

Rapport	Mottaker/ beslutningstaker			Frekvens minimum			Ukentlig	Kommentar
	Styret	Adm. Dir.	KL	Årlig/halvårlig	Kvartalsvis	Månedlig		
Strategi for risiko og kapitalstyring	X	X	X					Revideres minimum årlig, Risikoprofil: Risikovilje og risikoevne
Strategi for compliance	X	X	X					Revideres minimum årlig
Risikostrategier, Likviditetsrisiko, markedsrisiko, motpartsrisiko, operasjonell risiko	X	X	X	X				Detaljerte rammer og mål for de ulike risikoene, revideres minimum årlig
Kredittstrategi for hhv. person- og bedriftsmarkedet	X	X	X	X				Detaljerte mål og rammer for kredittrisiko, revideres minimum årlig
ICAAP og ILAAP	X	X	X	X				Beregning og vurdering av bankens faktiske kapitalbehov sammenholdt mot regulativt krav ansvarlig kapital og bankens evne. Finansieringsrisiko, fundingfullmakt og bankens kapitalplan settes opp minimum årlig og revideres ved behov.
Gjenopprettingsplan	X	X	X	X				Gjenopprettingsplan skal revideres minimum årlig og ved behov.
Risikoreport	X	X	X		X			Status og utvikling i forhold til risiko som påvirker banken, oppfølging av mål og rammer. Analyse av utviklingstrekk og kapitaldekning.
Compliancerapport	X	X	X		X			Informasjon om ny regulering, status etterlevelse av bl.a. boliglånsforskriften, informasjon om hendelsesrapportering med mer.
Rapportering på triggere	X	X	X			X		Det gjennomføres månedlig rapportering på triggerne under bankens gjenopprettingsplan.
Handlingsplan for oppfølging av brudd på styregodkjente mål og rammer	X	X				X		Dersom det oppstår brudd på styregodkjente mål og rammer, skal risikoeier angi hvilken handlingsplan som skal gjennomføres.
Økonomi/ Regnskapsrapport	X	X	X	X	X	X		Utvikling i resultat og balanse og de viktigste nøkkeltall med kommentarer.
Vurdering av nedskrivingsbehov		X	X		X			Gjennomgang av store risikoutsatte engasjementer.
Driftsrapport	X	X	X			X		Status og utvikling i forhold til mål og rammer for alle bankens avdelinger.
Ukesrapport likviditet		X	X				X	Likviditetsutvikling, gjennomgang av nøkkeltall knyttet til likviditet og funding.
Rapport anti hvitvasking	X	X	X	X				Gir blant annet oversikt over gjennomført minimum årlig risikoanalyse og resultat av etterlevelsesskontroller.
Årsrapport personvern	X	X	X	X				Gir blant annet oversikt over opplæring, gjennomførte personvernkonsekvensvurderinger og internkontroller og vurdering av risiko
Kvalitetsrapport IKT	X	X	X	X				Rapporteres til styre minimum kvartalsvis, oppfølging utkontraktering

Figur 5-7 Rapportering i SpareBank 1 Nordmøre

5.2.9 Oppfølging

SpareBank 1 Nordmøre er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Risikostyring, og Compliance skal bistå linjefunksjonen slik at det opprettes effektive systemer og prosesser for å følge opp etterlevelsen av gjeldende regelverk, videre skal funksjonen fange opp endringer i lover og forskrifter, bransjestandarder og interne retningslinjer.

5.3 Risikoprofil

Strategien til SpareBank 1 Nordmøre angir at banken skal ha et moderat risikonivå. Med et moderat risikonivå menes at en enkelt hendelse ikke skal kunne true bankens finansielle stabilitet. Det er i overordnet strategidokument definert målsettinger knyttet til nøkkeltall, måltall og rammer for banken som definerer risikoprofilen. Risikoprofilen følges opp gjennom periodiske rapporteringer av måloppnåelse til ledelsen og styret.

6 Risiko-områder

Med risiko skal forstås alle forhold som kan hindre konsernet i å nå sine mål nedfelt i overordnet strategi.

Kredittrisiko	Risiko for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.
Markedsrisiko	Risiko for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirmarkedet.
Likviditesrisiko	Risiko for at konsernet ikke klarer å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.
Operasjonell risiko	Risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko omfatter juridisk risiko, men ikke strategisk risiko eller omdømmerisiko.
Forretningsmessig risiko	Risiko for uventede inntekts- og kostnadssvingninger. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- og eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger eller endret kundeatferd.
Eierrisiko	Risiko for tap i datterselskaper og tilknyttede selskaper knyttet til den risiko som det enkelte selskap påtar seg i sin drift, så vel som risikoen for at det må tilføres ny kapital i ett eller flere av disse selskapene.
Omdømmerisiko	Risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter og myndigheter.
Strategisk risiko	Risiko for svikt i inntjening og generering av kapital som skyldes endringer i rammebetingelser, dårlige forretningsmessige beslutninger, dårlig implementering av beslutninger eller manglende tilpasning til endringer i forretningsmessige rammebetingelser.
Etterlevelses (compliance) risiko	Risiko for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/ bøter, økonomisk tap eller svekket omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover/ forskrifter, standarder eller interne retningslinjer.
Anti-hvitvaskerisiko	Risikoen for at bankens produkter og tjenester blir misbrukt til hvitvasking eller terror-finansiering.

Forretningskikkrisiko	Risikoen for tap av konsesjon, andre offentlige sanksjoner eller straffereaksjoner, omdømmetap eller økonomisk tap som følge av at bankens forretningsmetoder eller de ansattes jobbadferd i vesentlig grad skader kundenes interesser eller markedets integritet.
Regulatorisk risiko	Risikoen for at endringer i det regulatoriske rammeverket i vesentlig grad påvirker bankens lønnsomhet, kapitalbehov eller rammevilkår for øvrig på en negativ måte.
Risikoen for uforsvarlig gjeldsoppbygging	Risikoen for at konsernets soliditet reduseres uforholdsmessig som følge av høy andel fremmedfinansiering og overdreven gjeldsoppbygging
Systemrisiko	Risiko for en ustabil finansiell situasjon blir så omfattende at det fører til en systemsvekkelse hvor økonomisk vekst og velferd blir alvorlig skadelidende.
Bærekraftsrisiko ESG-risiko, E: Environment S: Social G: Governance	<p>E: risiko for tap som følge av at endringer i natur, klima eller miljøforhold har direkte negativ effekt.</p> <p>S: manglende etterlevelse av regulatoriske krav eller markedets forventning til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og god forretningskikk.</p> <p>G: Manglende etterlevelse av regulatoriske krav eller markedets forventning knyttet til styring og kontroll.</p>

Tabell 6-1 Risikoområder

I avsnittene 6.1 til og med 6.7 er det informert ytterligere om risikoer banken har høyt fokus på.

6.1 Kredittrisiko

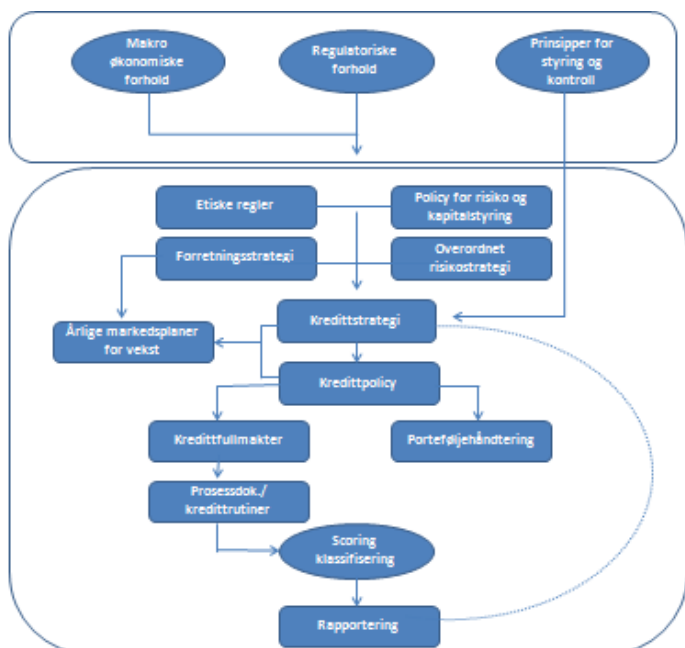
Risiko for tap som følge av kundens eller andre motparters manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Konsentrasjonsrisiko for kreditt defineres som risiko for tap som følge av tap knyttet til store enkeltengasjement, enkeltbransjer og geografiske områder. Kredittrisikoen er den største risikoen i SpareBank 1 Nordmøre.

6.1.1 Styring og kontroll

Kredittrisikoen styres gjennom konsernets overordnede strategi, strategi for kredittrisiko, bevilgningsreglement og kredittbehandlingsrutiner. Med bakgrunn i overordnet strategi defineres utarbeides kredittstrategi for henholdsvis bedrifts- og personmarkedet med mål og rammer for eksponering knyttet til porteføljer, bransjer, geografiske områder og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for å styre og måle risikoeksponeringen opp mot vedtatt risikoprofil. Overordnet strategi trekker i tillegg opp retningslinjer og rammer for konsentrasjonsrisiko. Kreditstrategiene og tilhørende rutiner rundt kredittgivning revideres minimum årlig.

Risikostyring foretar uavhengig risikooppfølging og rapportering knyttet til den samlede risikoeksponeringen til ledelsen og styret.

Kredittvurderingsprosess

Figur 6-1 - Kredittvurderingsprosess og forhold som påvirker denne

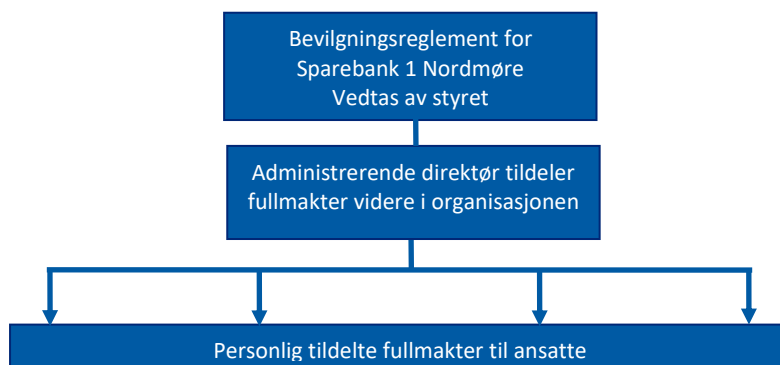
SpareBank 1 Nordmøre benytter beslutningsstøttesystemer i kredittgivingen. Basert på en rekke faste opplysninger saksbehandler innhenter scores kundene. Scorekort for personmarkedet og bedriftsmarkedet benyttes for kvantifisering av misligholdssannsynlighet. Det gjennomføres klassifisering av den enkelte kunde og av porteføljen.

Tilbakebetalingsevne og sikkerhetsstillelse er avgjørende for score og kredittgiving. Lånebeløp, tilbakebetalingsevne og sikkerhet avgjør fullmaktsnivå for beslutning. SpareBank 1 Nordmøre har flere fullmaktsnivå som avgrenses av risikoklasse, engasjementsstørrelse og bransje. Kreditthåndbøkene for både personmarkedet og bedriftsmarkedet revideres minimum årlig.

Sentralt i bankens kredittvurderingsprosess står risikoklassifiseringssystemet. Dette systemet er basert på risikomodeller som tar utgangspunkt i statistiske beregninger og er under kontinuerlig videreutvikling og testing. Modellen omtales i avsnitt 6.1.2.

Bevilgning

Bevilgningsreglementet som er godkjent av styret, gir administrerende direktør kredittfullmakt. Administrerende direktør delegerer igjen fullmakt videre til de ulike beslutningsnivåene i organisasjonen etter enkeltengasjementets størrelse og risiko. Alle fullmakter i SpareBank 1 Nordmøre er personlige.

Figur 6-2 Bevilgning i SpareBank 1 Nordmøre

6.1.2 Modellbeskrivelse

SpareBank 1 Nordmøres eksponering for kredittrisiko følges opp ved hjelp av konsernets porteføljestyresystem. Den risikomessige utviklingen i porteføljen følges opp regelmessig, med særlig vekt på utviklingen i risikoklassifisering (migrering), forventet tap og økonomisk kapital.

Kredittrisikoen er kapitalbehovsvurdert med utgangspunkt i SpareBank 1-alliansens modell for beregning av misligholdssannsynlighet (PD), forventet tap (EL), tap gitt mislighold (LGD) og uventet tap (UL).

Modellene som ligger til grunn for risikostyringssystemene tar utgangspunkt i statistiske beregninger, og er under kontinuerlig videreutvikling og testing. Modellene baserer blant annet på følgende komponenter:

Sannsynlighet for mislighold – PD (probability of default)

Kundene blir klassifisert i risikoklasser ut fra beregnet sannsynlighet for mislighold (PD) av engasjementet i kommende tolv måneders periode. I følge CRR/CRD IV forskriften §7 skal det settes grense for hva som ikke anses som vesentlig kredittforpliktelse ved identifisering av engasjement for mislighold. Endringen i forskriften §7 gjelder fra 01.01.21. SpareBank 1 anser at kredittforpliktelsen som vesentlig dersom den overstiger følgende:

- *for massemarkedsengasjementer og engasjementer med fysiske personer i andre engasjementskategorier: er overtrekket vesentlig dersom det er større enn:*
  - *kr 1000 og 1 prosent av totalt balanseført engasjement til motparten inkludert mor- og datterselskap, men ikke medregnet egenkapitalengasjementer.*
- *for øvrige engasjementer er det vesentlig dersom det er større enn:*
  - *kr 2000 og 1 prosent av totalt balanseført engasjement til motparten inkludert mor- og datterselskap, men ikke medregnet egenkapitalengasjementer.*

Det er et vilkår at både kronebeløp og andel av engasjement skal være oppfylt.

Mislighold er definert som betalingsmislighold over 90 dager eller mislighold på grunn av «unlikelyness to pay». For betalingsmislighold over 90 dager starter telling av dager når vilkår er oppfylt, dvs. kronebeløpet og andel av engasjementet. For «unlikelyness to pay» er det banken som merker kundeforholdet som misligholdt ut fra gitte kriterier hvor hovedprinsippet er at det vurderes som lite sannsynlig at banken vil få dekket engasjementet uten at det realiseres sikkerheter.

Det brukes samme definisjon av mislighold i alle kredittmodeller i SpareBank 1 for eksempel ved modell for estimering av sannsynlighet for mislighold (PD) som ved estimering i modell for tap gitt mislighold (LGD). Dette er nødvendig for å sikre konsistens mellom de ulike modellene.

Sannsynligheten for mislighold beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall, samt ikke finansielle kriterier som adferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni risikoklasser (A – I). I tillegg har konsernet to misligholdsklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement, se tabell under avsnittet om klassifisering. Grensene for de ulike klassene vises i Tabell 6-3.

For bedriftsmarkedet benyttes ulike scorekort for å fastsette risikoklassene, scorekortene er bransjespesifikke. Disse vekter finansielle nøkkeltall ulikt for forskjellige bransjer. Modellen for personmarkedet bruker andre nøkkeltall enn de som brukes for bedriftsmarkedet. Personmarkedets modellen benytter fire ulike vektninger av nøkkeltallene overfor kundene.

Forventet eksponering ved mislighold – EAD (exposure at default):

EAD er en beregnet størrelse av forventet eksponering hvis en kunde går i mislighold. Beregningen tar utgangspunkt i bankens samlede eksponering mot kundene, inkludert innvilgede, men ikke trukne rammer og garantier.

Tapsgrad ved mislighold – LGD (loss given default):

LGD er en vurdering av hvor mye konsernet potensielt kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Realisasjonsverdier knyttet til stilte sikkerheter for kundens engasjementer fastsettes med bakgrunn i erfaringstall over tid, og slik at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer antatt salgsverdi i en nedgangskonjunktur.

Sikkerheter

Alle engasjement blir tildelt en sikkerhetsklasse i porteføljesystemet. Sikkerhetsklassen tildeles med utgangspunkt i størrelsen på sikkerhetsgraden, se Tabell 6-3 Klassifiseringsmodell. Banken har retningslinjer for verdivurdering av sikkerhetene. Bevilgning av kreditter skal skje mot tilfredsstillende sikkerheter. I forbindelse med årlig engasjementsgjennomgang gjennomføres ny sikkerhetsvurdering. Depot kontrollerer kontinuerlig at banken har rettsvern for etablerte sikkerheter. I personmarkedsporteføljen etableres det pant for bestemte mellomværende med kunden, mens det i bedriftsmarkedsporteføljen hovedsakelig tas pant for ethvert mellomværende med bankens kunde eller kundegruppe.

Hovedtypene av sikkerheter SpareBank 1 Nordmøre benytter framgår av Tabell 6-2.

	Personmarkedet	Bedriftsmarkedet
Fast eiendom	X	X
Motorvogner	X	X
Fritidsbåter	X	
Verdipapirer	X	X
Kausjoner	X	X
Driftstilbehør		X
Skip		X
Anleggsmaskiner		X
Varelager		X
Landbruksløsøre		X
Kundefordringer		X
Innskudd		X

Tabell 6-2 Sikkerheter i SpareBank 1 Nordmøre

Banken følger finansavtalelovens avgrensede regler for motregning for kunder i personmarkedssegmentet. For kunder i bedriftsmarkedssegmentet benyttes alminnelig motregningsrett.

Klassifisering

Alle engasjementer tildeles en risikoklasse basert på sannsynligheten for mislighold (PD) og en sikkerhetsklasse ut fra hvor mye banken forventer å tape dersom kunden ikke innfrir sine forpliktelser (LGD). Grensene for de ulike klassene er gjengitt under:

Risikogruppe	PD* (Misligholds- sannsynlighet)	Sikkerh.kl. 1	Sikkerh.kl. 2	Sikkerh.kl. 3	Sikkerh.kl. 4	Sikkerh.kl. 5	Sikkerh.kl. 6	Sikkerh.kl. 7
		Over 120%	100 - 120%	80 - 100%	60 - 80%	40 - 60%	20 - 40%	0 - 20%
A	0,00 - 0,10 %							
B	0,10 - 0,25 %							
C	0,25 - 0,50 %							
D	0,50 - 0,75 %							
E	0,75 - 1,25 %							
F	1,25 - 2,50 %							
G	2,50 - 5,00 %							
H	5,00 - 10,00 %							
I	10,00 - 99,99 %							
J	Mislighold							
K	Mislighold							

Laveste risiko
Lav risiko
Middels risiko
Høy risiko
Høyeste risiko
Mislighold

Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap er det beløp som morbanken og konsernet statistisk forventer å tape på utlånsporteføljen i løpet av en 12-måneders periode. Beregningene er basert på et langsiktig snitt gjennom en konjunktursyklus.

Ved nedskrivning blir kapital på alle utlån uavhengig av tidligere risikoklassifisering flyttet til risikogruppe mislighold.

Tabell 6-3 Klassifiseringsmodell

Basert på disse to klassifiseringene blir hvert engasjement tildelt en risikoklassifikasjon. I porteføljesystemet er det fem klassifikasjoner: Svært lav, lav, middels, høy og svært høy risiko, samt en gruppe for misligholdte og nedskrevne engasjementer.

Validering

SpareBank 1 Nordmøre validerer risikoklassifiseringsmodellen gjennom verktøy som Kompetansesenter for kreditt i SpareBank 1 -alliansen har utviklet for kvantitativ validering. Kredittmodellen har over tid vist tilfredsstillende rangeringsevne, det vil si at misligholdte engasjement i risikoklasse J og K kommer fra de svakeste risikoklassene ett år tidligere.

Risikoprising

SpareBank 1 Nordmøre benytter modellen som støtte til beregning av priser på enkeltengasjementer ut fra et fastsatt avkastningskrav på risikojustert kapital. Engasjementets risiko- og sikkerhetsklasse inngår i prisberegningen. Ved endelig prising inngår også flere andre vurderinger.

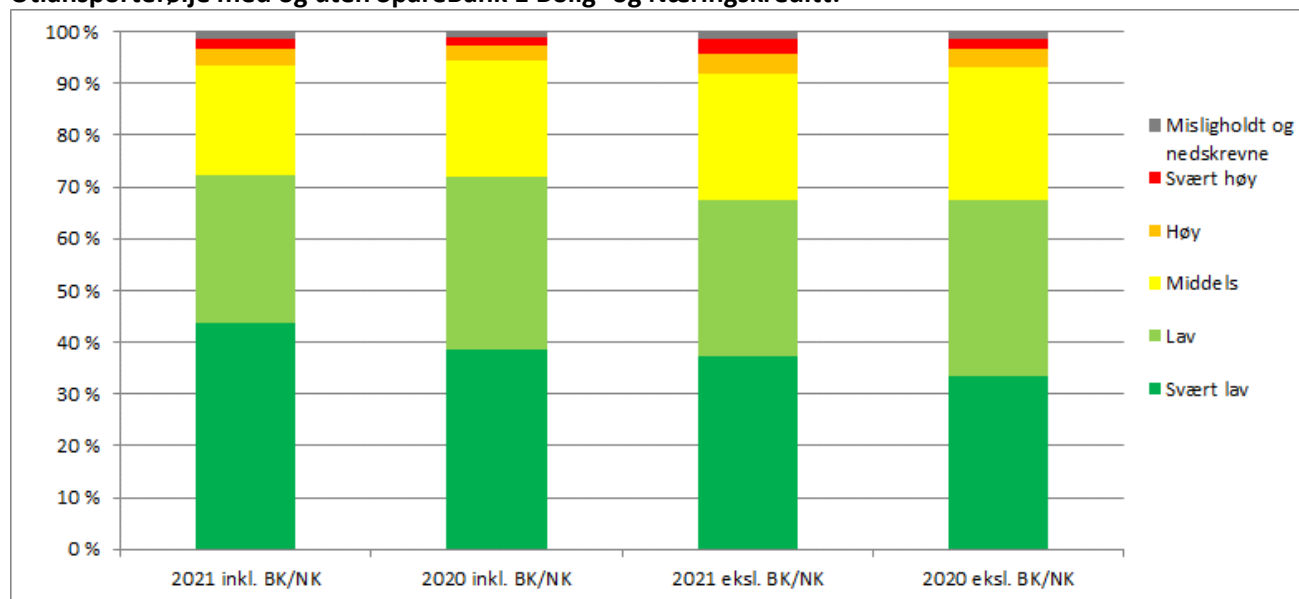
Kapitalkravberegning

Ved beregning av kapitalkravet brukes standardvekter i tråd med CRR/CRD IV forskriften. Beregnet kapitalkrav for kredittrisiko er omtalt under avsnitt 6.1.7.

6.1.3 Porteføljeinformasjon

Porteføljeoversikten viser sammensetningen og utviklingen i utlånsporteføljen målt med bankens interne risikoklassifiseringsystem.

Utlånsportefølje med og uten SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt:

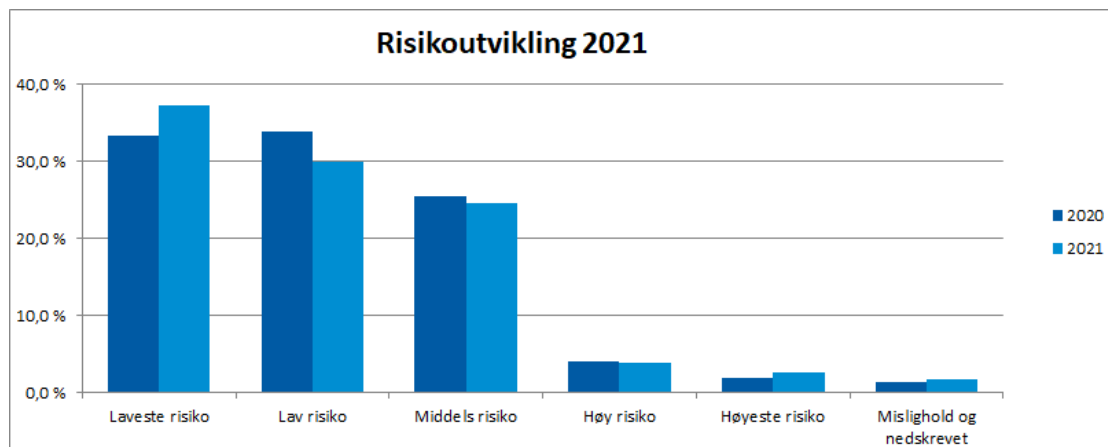
Figur 6-3 - Total utlånsportefølje

SpareBank 1 Nordmøre har eierandeler i SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt, som banken selger lån til som en del av bankens fundingstrategi. For ytterligere informasjon, se avsnitt 6.3.4.

Engasjementsbeløp fordelt på risikogrupper:

Hele millioner kroner		2021			2020		
Risikogruppe	Volum	Antall	Andel	Volum	Antall	Andel	
Svært lav	8.474	5.334	37,36 %	5.096	3.457	33,38 %	
Lav	6.833	2802	29,91 %	5.201	2.332	34,07 %	
Middels	5.581	3.038	24,68 %	3.893	1.970	25,50 %	
Høy	872	453	3,84 %	574	237	3,76 %	
Svært høy	590	719	2,64 %	294	437	1,93 %	
Misligholdt og nedskrevne	391	176	1,56 %	207	103	1,36 %	
Sum	22.740	12.522	100,00 %	15.265	8.536	100 %	

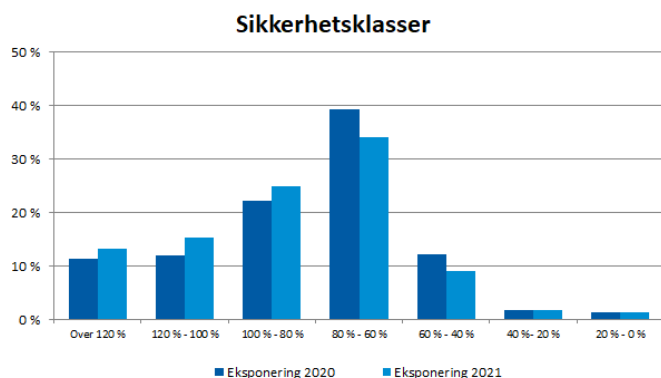
Tabell 6-4 Engasjementsbeløp ekskl. SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt

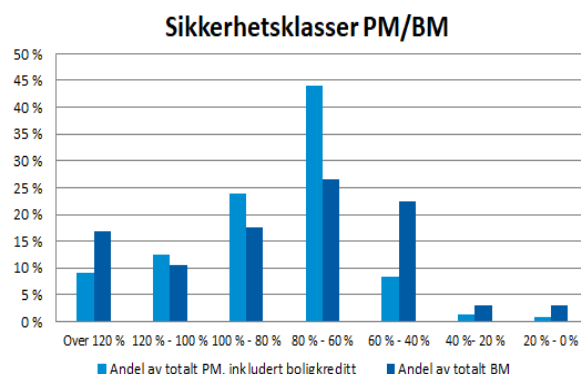
Figur 6-4 Utvikling i risikoklasser

I 2021 var 91,8 % av det totale volumet av utlån i risikogruppe middels, lav eller svært lav risiko, mot 92,8 % i 2020. Banken har hatt en migrasjon fra andelen laveste risiko til risikoklasser med noe høyere risiko fra 2020 til 2021 som det fremgår av Figur 6-4 Utvikling i risikoklasser.

6.1.4 Sikkerhet

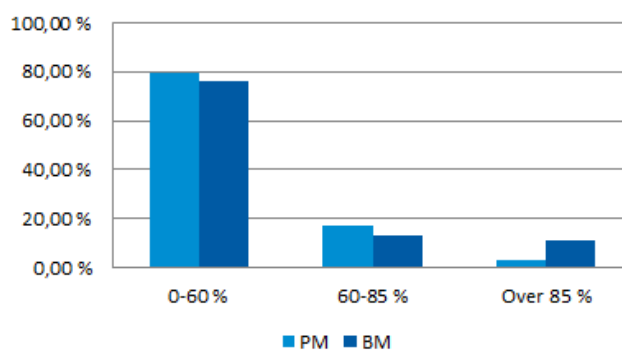
Figur 6-5 Utvikling i sikkerhetsklasser totalporteføljen

Figur 6-6 Utlån fordelt i forhold til sikkerhetsdekning.

Hovedtyngden av bankens utlånsportefølje er godt sikret, 29 % har sikkerhetsdekning ut over 100 % og ytterligere 25 % har en sikkerhetsdekning mellom 80 %-100 % av engasjementet. Når sikkerheter verdifastsettes i våre modeller reduseres markedsvardiene med reduksjonsfaktorer ut fra type sikkerhet. Eksempelvis reduseres Næringseiendom med mer enn 50 % når sikkerhet verdifastsettes. Vurderingene får på denne måten et risikofradrag som hensyntar en lavkonjunktur.

Figur 6-7 viser at 97 % av lånene i personmarkedet og 89 % av lånene i bedriftsmarkedsporføljen som er sikret med pant i fast eiendom er innenfor 85 % belåningsgrad. Banken har høyt fokus på boliglånsforskriften og styrebehandler kvartalsvis nivåene utover 85 % belåningsgrad for nedbetalingslån og 70 % belåningsgrad knyttet til flexilån. Bankens kredittpolicy gir klare retningslinjer for slik behandling.

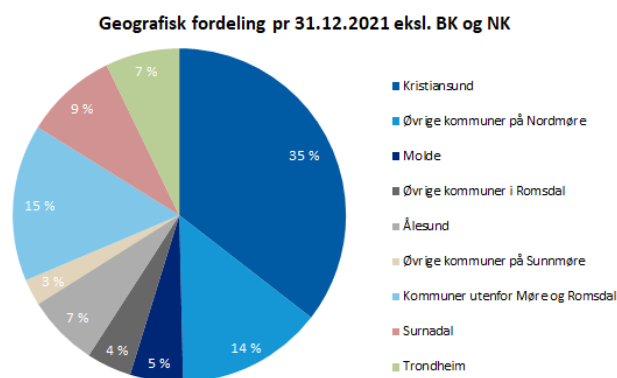

Figur 6-7 Belåningsgrad

6.1.5 Konsentrasjonsrisiko

Defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon om: store enkeltkunder, enkelte bransjer, geografiske områder, sikkerheter med samme risikoegenskaper og motparter i interbankoperasjoner eller handel med finansielle derivater.

Ved utgangen av 2021 har banken 4. store engasjement.

Figur 6-8 Brutto utlån 31.12.2021 fordelt på geografiske områder

Geografi:

Brutto utlån fordelt på geografiske områder	Brutto utlån	Engasjement	Mislighold over 30 dager og nedskr. trinn 3	
			Mislighold over 30 dager og nedskr.	Nedskrivninger trinn 3
Nordmøre	12.258	13.289	281	26
Romsdal	2.089	2.154	4	1
Sunnmøre	2.005	2.155	32	2
Kommuner utenfor Møre og Romsdal	5.028	5.142	74	5
Sum brutto utlån fordelt på geografiske områder	21.380	22.740	391	35
Nedskrivninger trinn 3		35		35
Nedskrivninger trinn 1 og trinn 2		42		45
Sum etter nedskrivninger	21.303	22.661		

Tabell 6-5 Geografisk fordeling

* Nedskrivninger trinn 3 er tidligere benevnt som individuelle nedskrivninger

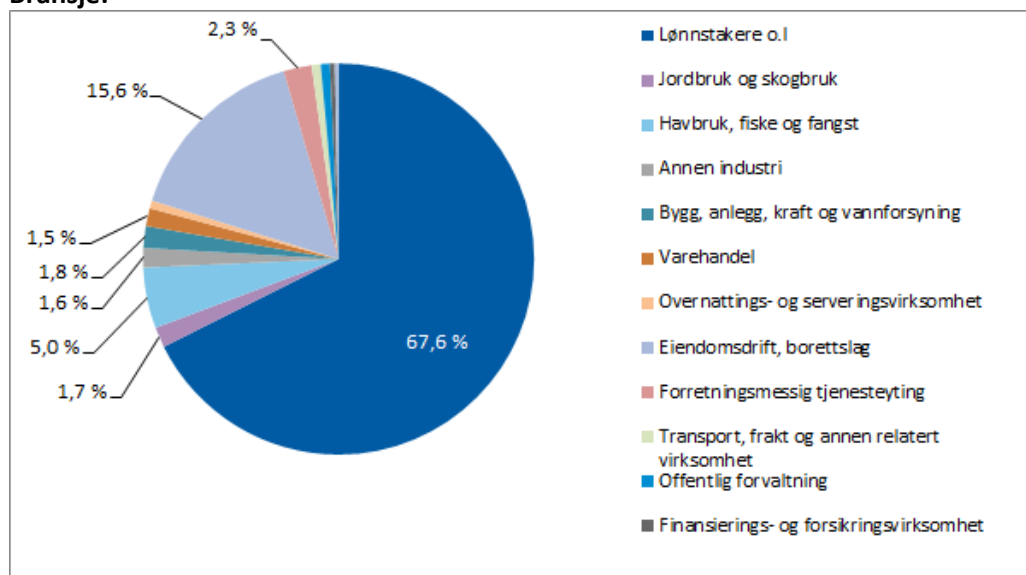
Mislighold i Tabell 6-5 Geografisk fordeling og Tabell 6-7 Bransjefordeling er totalt volum på kundeengasjementene i risikoklasse J og K se avsnitt 6.1.2.

Hovedtyngden av bankens portefølje har eksponering og er lokalisert i Møre og Romsdal, i tråd med bankens strategiske målsetting. Det er gjennomført skjønnsmessig beregning av kapitalbehov knyttet til geografi. I Tabell 6-9 angis misligholdet ut fra saldo på enkeltkonti.

Konsern 2021 (i MNOK)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	80					80
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	848	-	-	191	-	1.039
Netto utlån til og fordringer på kunder	1.645	24	155	705	18.782	21.311

Tabell 6-6 Engasjement fordelt på løpetid

Bransje:

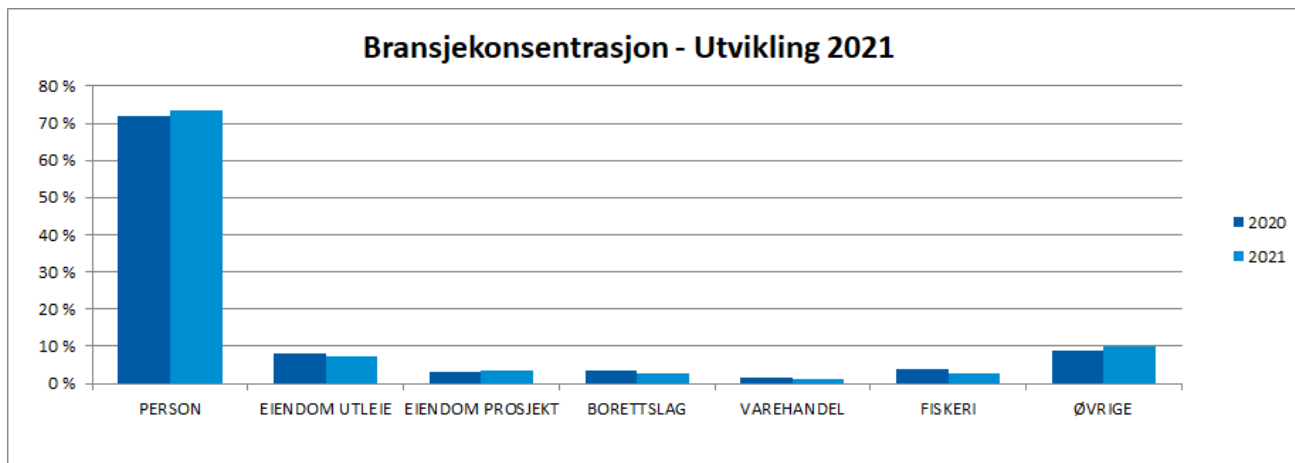

Figur 6-9 Brutto utlån 31.12.2021 fordelt på bransje

Konsern	Brutto utlån	Engasjement	Mislh og nedskr.	Nedskrivninger trinn 3	Netto mislighold og nedsk.
Brutto utlån fordelt på sektor og næring					
Lønnstakere o.l.	14.854	15.372	97	9	88
Jordbruk og skogbruk	361	384	3	0	3
Havbruk, fiske og fangst	1.084	1.142	0	4	-4
Annen industri	254	365	0	0	-0
Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	309	409	6	6	-1
Varehandel	179	335	9	0	9
Overnattings- og serveringsvirksomhet	142	150	1	0	1
Eiendomsdrift, borettslag	3.323	3.554	158	9	149
Forretningsmessig tjenesteyting	449	529	88	1	87
Transport, frakt og annen relatert virksomhet	127	170	0	0	0
Offentlig forvaltning	150	170	23	0	23
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	92	92	6	0	6
Øvrige sektorer	57	69	0	5	-5
Sum brutto utlån fordelt på sektor og næring	21.380	22.740	391	35	356
Nedskrivninger trinn 3	35	35			
Nedskrivninger trinn 1 og trinn 2	42	45			
Sum etter nedskrivninger	21.303	22.661			

Tabell 6-7 Bransjefordeling – oppdater engasjement

* Nedskrivninger trinn 3 er tidligere benevnt som individuelle nedskrivninger

Figur 6-10 Bransjekonsentrasjon inkl. SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt

SpareBank 1 Nordmøre har vedtatt en ramme for hvor stor andel av totalporteføljen som kan eksponeres mot bedriftsmarkedet.

Bedriftsmarkedsporføljen vurderes å være godt diversifisert og en stor andel av porteføljen er i bransjene fiskeri, landbruk, offentlig sektor og borettslag som er motsyklisk til oljenæringen.

Eiendom utleie har et volum på ca. 26 % av bedriftsmarkedsporføljen. Banken har ikke eksponering direkte mot oljeservicenæringen i eiendom utleie, men indirekte en svært lav eksponering gjennom leietakere i oljeservicenæringen. Eksponeringen anses forsvarlig og er innenfor ramme for konsentrasjon innenfor en enkelt bransje.

Det rapporteres kvartalsvis til ledelsen og styret knyttet til etterlevelse av rammene. SpareBank 1 Nordmøre beregner kapitalbehov basert på konsentrasjonsrisikoen i bransjer ettersom en antar at en portefølje med sterke konsentrasjoner i en bransje, kan være mer utsatt for tap enn en fulldiversifisert portefølje. Kapitalbehovet beregnes som et påslag ut fra hvor spredt totalt EAD og UL er på ulike bransjer.

Store engasjement

Et engasjement er definert som stort når samlet engasjement innenfor en debitorgruppe utgjør 10 % eller mer av bankens ansvarlige kapital. Banken har etablert rammer for antall store engasjement, samt tillatt andel eksponering i ulike bransjer. Etter Finansforetaksloven kan ikke samlet eksponering mot en enkelt motpart være større enn det som er forsvarlig, loven setter en grense på 25 % av bankens ansvarlige kapital. Banken rapporterer kvartalsvis store engasjement til Finanstilsynet.

I CRR 2 omtalt som bankpakken endres måling av store engasjement fra ansvarlig kapital til kjernekapital. Banken har tilpasset rammer for oppfølging til dette nivået. CRR 2 forventes tatt inn i norsk rett tidligst 2. kvartal 2022.

Ved beregning av økonomisk kapital i Pilar 2 tilknyttet konsentrasjonsrisiko for store engasjement, benyttes beregning av "Granularity Adjustment" (GA)". Engasjement som er store sammenlignet med resten av porteføljen, får et forhøyet kapitalpåslag (GA). Konsentrasjonsrisikoen til porteføljen beregnes da som summen av hvert enkelt kapitalpåslag (GA) for alle engasjement.

6.1.6 Verdiendringer, mislighold – utvikling i risikoklasser og nedskrivninger

Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kreditttap (ECL). Den generelle modellen for tapsavsetninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat (OCI), og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring.

Tapsanslaget fastsettes kvartalsvis, og bygger på data i datavarehuset som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen, utlån, kreditt og garantier. Tapsestimatene beregnes basert på 12-måneders og livslang sannsynlighet for kundens mislighold (probability of default – PD), lånets tap ved mislighold (loss given default – LGD) og lånets eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD).

I henhold til IFRS 9 grupperes utlån i tre trinn, på følgende måte:

Trinn 1:

Detter er startpunktet for alle utlån omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved første gangs innregning for beregnet en tapskostnad for 12 måneders forventet tap.

Trinn 2:

I dette trinnet finnes utlån som har hatt vesentlig økning i kredittrisiko siden første gangs innregning, men hvor det ikke er objektive bevis for tap. For disse eiendelene blir det beregnet en tapskostnad lik forventet tap over levetiden. I denne gruppen inngår lån med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balanse-tidspunktet tilhører kunder som er friske.

Trinn 3:

I dette trinnet finnes utlån som har hatt vesentlig økning i kredittrisiko og hvor det er objektive bevis på balansedatoen. For disse eiendelene avsettes det forventet tap over levetiden.

For disse engasjementene er det gjennomført individuelle nedskrivninger som følge av de objektive bevisene på mislighold. Nedskrivning innebærer også at engasjementet klassifiseres i høyeste risikoklasse.

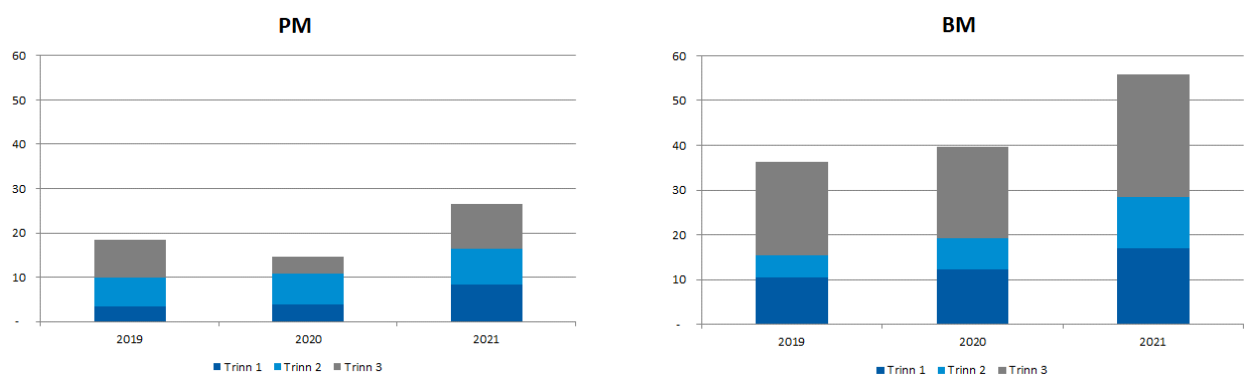
Situasjonen med koronapandemien har utfordret konsernets estimering av forventet kredittap (ECL). Utfordringen består i å definere forventningsrette antagelser om en krise, hvor alvorlighet og varighet er høyst usikker.

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån og garantier	Morbank/Konsern			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
IB 01.01.2021	16	14	24	54
<i>Avsetning til tap</i>				
<i>Overført til (fra) trinn 1</i>	4	-4	-0	-0
<i>Overført til (fra) Trinn 2</i>	-2	2	-	-
<i>Overført til (fra) Trinn 3</i>	-0	-1	1	-
<i>Nye utstedte eller kjøpte utlån</i>	14	6	15	35
<i>Økning i trekk på eksisterende lån</i>	5	9	4	17
<i>Reduksjon i trekk på eksisterende lån</i>	-11	-4	-3	-18
<i>Utlån som har blitt fraregnet</i>	-1	-1	-1	-4
<i>Konstaterte nedskrivninger</i>	-0	-0	-2	-2
<i>Innbetalinger på tidligere nedskrivninger</i>	-	-	-	-
UB 31.12.2021	25	20	37	82

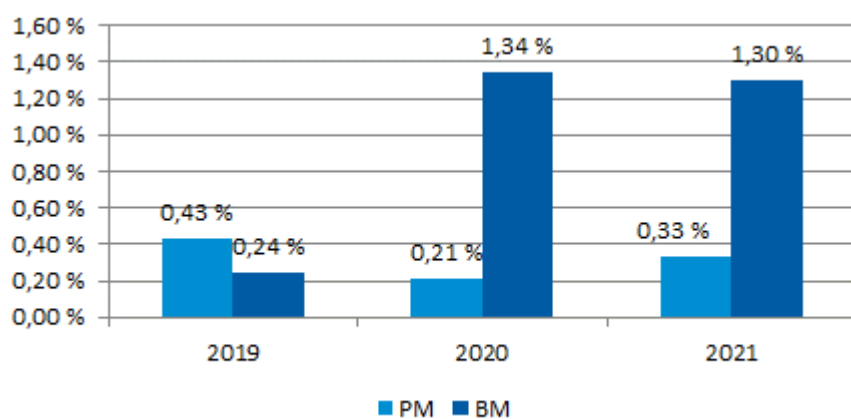
Tabell 6-8 Verdiendringer og nedskrivning

Nedskrivninger/trinn 1 og 2 knyttet (tidligere gruppevisenedskrivninger) til bedriftsmarkedsporføljen utgjør 28,5 mill., en økning på ca. 9 mill. i forhold til 2020. Nedskrivninger/trinn 1 og 2 totalt for 2021, inkludert personmarkedet (PM) utgjør 45,0 mill. og er økt med ca. 15 mill. fra 2020.

Figur 6-11 Utvikling i balanseførte nedskrivninger 2019-2021, PM og BM

Figur 6-12 Mislignhold ut over 90 dager

2021 (i MNOK)	Under 30 dager	31-90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder				
- Personmarked	55	13	23	91
- Bedriftsmarked	3	8	27	37
Sum	58	21	50	128

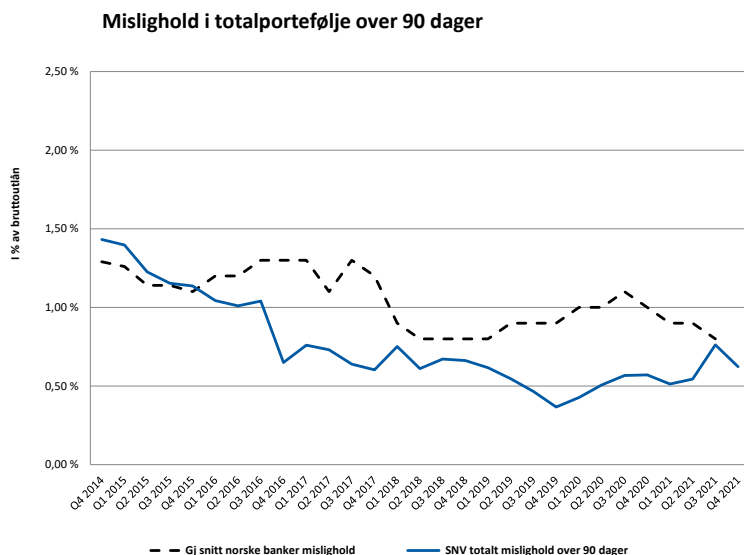

2020 (i MNOK)	Under 30 dager	31-90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder				
- Personmarked	65	17	14	95
- Bedriftsmarked	75	0	7	82
Sum	140	17	20	178

Tabell 6-9 Fordeling mislignhold

SpareBank 1 Nordmøre følger opp misligholdte engasjement kontinuerlig og minimum månedlig i tråd med kredittpolicy for person- og bedriftsmarkedet.

Grafen viser utvikling i mislighold over 90 dager sammenlignet med gjennomsnittet for norske banker på totalporteføljenivå.

Figur 6-13 – Mislighold og Nedskrivninger i % av brutto utlån

6.1.7 Beregning av kapitalbehov

Risikoveide eiendeler

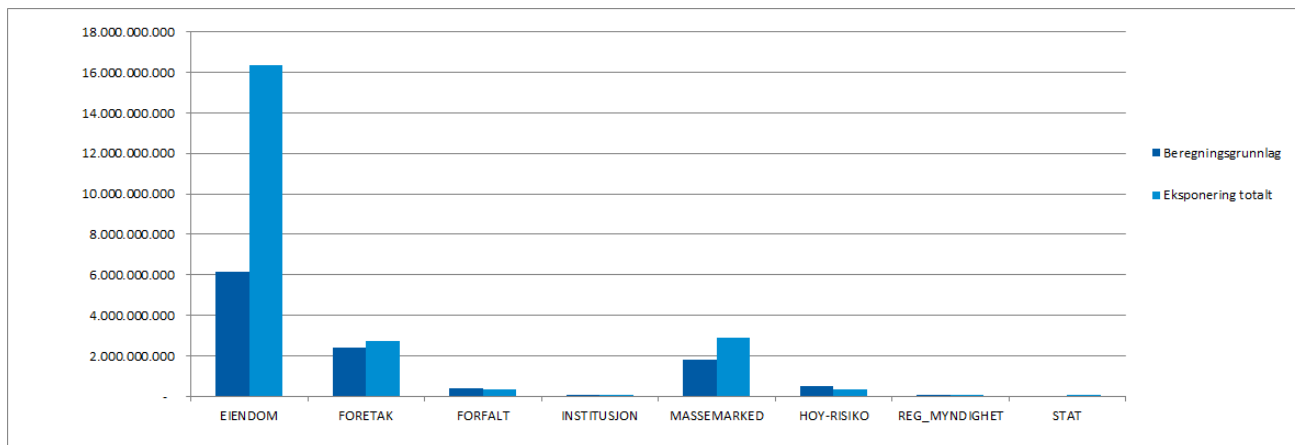
Bankens eiendeler risikovektes etter standardmetoden. Risikovektene fremgår av CRR/CRD IV forskriften.

For SpareBank 1 Nordmøre pr. 31.12.2021 er totale engasjement og risikoveide eiendeler som følger:

Alle tall i MNOK	Risikoveide eiendeler	Total eksponering	Totalt risikoveide eiendeler for kredittisiko fordelt på gruppe i prosent av beregningsgrunnlaget
Bolig	6.126	16.334	
Foretak	2.660	3.241	
Forfalte engasjement	398	396	
Institusjoner	214	984	
Massemarkedsengasjement	1.831	2.888	
Lokale og regionale myndigheter	56	283	
Obligasjoner med fortinnsrett	99	1.258	
Offentlig eide foretak	0	127	
Stater og sentralbanker	13	241	
Multilaterale utviklingsbanker	0	97	
Høyrisikoengasjement	562	401	
Andeler i Verdipapirfond	61	305	
Øvrige engasjement	302	313	
Egenkapitalposisjoner	371	371	
Totalt	12.692	27.239	

Tabell 6-10 Oversikt over risikoveide eiendeler beregnet etter standardmetoden

Det er gjennomført fradrag i ansvarlig kapital knyttet til ansvarlig lån og utlån til finansinstitusjoner.

Figur 6-14 Beregningsgrunnlag og eksponering

I kategorien bolig blir engasjementer med sikkerhetsdekning innenfor 80 % av forsvarlig verdigrunnlag vektet med 35 %. Metoden gjør at et engasjement kan få kapitalvektning i flere kategorier med sikkerhetsdekning i bolig. Engasjement med sikkerhetsdekning innenfor 80 % av verdigrunnlaget utgjør den største enkeltvekten i bankens beregning av risikoveide eiendeler for beregning av kapitalkravet etter CRR/CRD IV forskriften.

Ut over dette beregnes det kapital for konsentrasjoner som følge av eksponering i bransjer, størrelse på engasjement og geografisk eksponering samt kapital for stress banken kan utsettes for i forbindelse med makroøkonomiske endringer.

6.1.8 Økonomisk kapital

Økonomisk kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg. Ettersom det er umulig å gardere seg mot alle tap, har konsernet fastsatt at den økonomiske kapitalen i utgangspunktet skal dekke 99,9 prosent av mulige uventede tap i løpet av en ettårs horisont.

Kapitalbehovet beregnes først med utgangspunkt i beregnet uventet tap, deretter tillegges det ytterligere kapital for konsentrasjonsrisiko og risiko for en alvorlig økonomisk nedgangskonjunktur. Kapitalbehovet for en alvorlig økonomisk nedgangskonjunktur gjennomføres med utgangspunkt i en stresstest som fasiliteres av Kompetansesenter for kredittmodeller i Alliansen. Stressscenarioet bygger på en tenkt negativ utvikling i norsk økonomi for årene 2021-2024.

6.2 Markedsrisiko og motpartsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirkurser. Risikoen for endringer i verdipapirpriser som skyldes endringer i generelle kredittpriser, blir også regnet som markedsrisiko.

Motpartsrisiko (finans) er kredittrisiko banken har som følge av at en låntager eller annen motpart ikke vil eller kan oppfylle sine samlede forpliktelser. Eksponeringen oppstår gjennom investeringer i bankens obligasjonsportefølje. Bankens beholdning av obligasjoner og sertifikater er først og fremst en likviditetsportefølje som skal dekke bankens krav til likviditet.

6.2.1 Styring og kontroll

Markedsrisikoen SpareBank 1 Nordmøre er eksponert mot styres av strategi for markedsrisiko og strategi for motpartsrisiko finans som behandles av styret hvert år. I strategien for markedsrisiko er det definert egne rammer for risikoeksponeringen innenfor aksjerisiko, renterisiko, spreadrisiko i bankporteføljen og valutarisiko. I strategi for motpartsrisiko er det definert rammer for investeringsporteføljen.

Figur 6-15 Rammer for markedsrisiko og for investeringsporteføljen.

Figuren viser hvordan strategiene setter rammer for de ulike formene for markedsrisiko. I tillegg er det i strategi for motpartsrisiko lagt rammer for størrelsen på investeringsporteføljen.

Banken inngikk i 2019 avtale om aktiv forvaltning av bankens investeringsportefølje med ODIN Forvaltning AS. Finansavdelingen har ansvar for å følge opp og kontrollere at denne forvaltningen skjer i henhold til inngått avtale. Inngått avtale setter rammer for hvor mye av investeringsporteføljen som skal kunne investeres innenfor ulike grupper av verdipapirer, samt angir ramme for prosentvise størrelsen på verdipapir hvor det settes, krav til deponerbarhet i Norges Bank.

Risikostyring har ansvaret for kvartalsvis rapportering knyttet til eksponering mot vedtatte rammer for utkontrakteringen og for og for etterlevelse av rammer for øvrige verdipapirer som styres av strategi for markeds og motpartsrisiko.

Renterisiko

Renterisiko defineres som en reduksjon i egenkapitalen som følge av at en renteendring gir ulike utslag i ulike deler av balansen, og risikoen for at løpende lønnsomhet påvirkes negativt. Renteendringer kan både føre til endringer i kortsiktig inntjening og mer langsiktig i form av at nåverdien av bankens fremtidige kontantstrømmer vil endres.

For renterisikoen i tabellen under er beregnet ut fra 1 % økning i markedsrentene. Renterisikoen for bankens finansavdeling er som følger:

Rentefølsomhet fordelt på balanseposter	31.12.2021	31.12.2020
Obligasjoner og sertifikater	-16	-10
Fastrente utlån til kunder	-151	-141
Derivater relatert til fastrenteutlån til kunder	212	113
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (hensyntatt sikringsderivat)	65	46
Total renterisiko	110	9

Tabell 6-11 Renterisiko. Resultateffekt som følge av én prosentpoengs økning i rente

6.2.2 Aksjerisiko

Aksjerisiko består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i egenkapitalinstrumenter, inkludert derivater med egenkapitalinstrumenter som underliggende. Plassering i aksjefond og kombinasjonsfond medregnes under aksjerisikovurderingen. Styret har gitt total ramme for investering i omløpsaksjer og aksjerisiko, i tillegg til at det er bestemt investeringsrammer på omløpsaksjer og anleggsaksjer.

Kapitalbehov for aksjerisikoen beregnes ved at det forutsettes et verdifall på 45 % for bankens investeringer i aksjer og fondsandeler. Beregningen gjøres i tråd med Finanstilsynets rundskriv 12/2016 av 9. oktober 2019 vedlegg 3 Finanstilsynets vurdering av Pilar 2 - krav knyttet til markedsrisiko.

SpareBank 1 Nordmøre klassifiserer aksjer innenfor kategoriene virkelig verdi og tilgjengelig for salg. Etter førstegangs innregning av de nevnte eiendelene vurderes disse fortsatt til virkelig verdi. Realisert og urealisert gevinst og tap som oppstår som følge av endringer i virkelig verdi på finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatregnskapet, er inkludert i resultatregnskapet i den perioden hvor de oppstår.

Verdipapirer som kan måles pålitelig og som rapporteres internt til virkelig verdi, klassifiseres til virkelig verdi over resultatet. Dersom det ikke finnes et aktivt marked for en finansiell eiendel (eller eiendelen er unotert), kan konsernet beregne virkelig verdi ved bruk av ulike verdsettelsesmetoder. Dersom eiendelen ikke lar seg måle pålitelig, vurderes kostpris som mest pålitelig tilnærming.

Alle tall i MNOK	2021	2020
Unoterte aksjer og andeler langsiktig	761	513
Børsnoterte	0	11
Totalt	761	524

Tabell 6-12 Aksjeeksponering

6.2.3 Spreadrisiko - obligasjonsportefølje

Spreadrisiko er risikoen for tap som følge av endring i spreadene i obligasjonsmarkedet. Styret har gjennom strategi for markedsrisiko satt et tak på bankens spreadrisiko. Beregningen av risikoen og kapitalbehovet er basert på Finanstilsynets rundskriv 12/2016 vedlegg 3 Finanstilsynets vurdering av pilar 2 – krav knyttet til markedsrisiko.

Tabellen under viser fordelingen av investeringsporteføljen pr. 31.12.2021.

Gruppenavn	Markedsverdi	Eksponering
Norsk stat, norske kommuner og fylkeskommuner	323	17,82 %
Obligasjoner med fortrinnsrett og Covered Bonds	828	45,70 %
Kredittforetak, banker og andre finansinstitusjoner	412	22,72 %
Norske offentlige og private selskaper	65	3,61 %
Nordiske stater (eksl Island og Danmark)	153	8,45 %
Sum	1.811	100,00 %

Tabell 6-13 Bankens eksponering mot ulike grupper av motparter.

Banken har en «holde til forfallsportefølje» og har ikke anledning til trading. Porteføljen holdes som en likviditetsreserve. Porteføljen er bokført til virkelig verdi.

Risikoklasser obligasjoner - holde til forfall			
Risikokategori	Rating	Markedsverdi i mill. kr	Eksponering
Laveste risiko	AAA, AA+, AA og AA -	1.157	80 %
Lav risiko	A+, A og A-	72	5 %
Moderat risiko	Ikke-ratet	221	15 %
Høy risiko	Ikke-ratet	-	0 %
Høyeste risiko	Ikke-ratet	-	0 %
Totalt		1.451	100 %

Tabell 6-14 - Risikoklasser obligasjoner

6.2.4 Valutarisiko

Valutarisiko defineres som den samlede risiko banken har dersom valutakursene endres. SpareBank 1 Nordmøre har ikke status som valutabank og eksponeringen innen valutarisiko er begrenset til den kontantbeholdning banken til enhver tid besitter for å betjene kunders behov for valuta i euro. Maksimal beholdning er satt til kr 2 millioner. I tillegg har banken indirekte eksponering på 10 mill. knyttet til valutilån, formidlet av SMN. Valutilån er forbeholdt kunder med innbetalinger i valuta, eller som anses

som profesjonelle nok til å forstå og håndtere risikoen knyttet til valutasvingningene. Valutalån har og vil kun bli tilbydd til et svært begrenset antall kunder, som banken beregner kapitalbehov for. Hva gjelder turistvaluta som nevnt over er denne risikoen ansett som uvesentlig og det settes ikke av kapital for dette.

6.2.5 Eiendomsrisiko

Defineres som risiko for uventede verdifall på institusjonens eiendommer eller porteføljer av eiendomsinvesteringer, eller uventet tap i datterselskaper som eier eiendommer.

Eksposering på eiendom er lav. I hovedsak eier konsernet kun eiendommer hvor det utføres egen bank-, forsikrings- og eiendomsmeglervirksomhet. Av den totalt 12 kontorsteder er forholdet eie/ leie 4-8. Beregnet kapitalbehov for eiendomsrisiko er vurdert og beregnet etter rundskriv 12/2016- oppdatert oktober 2019 vedlegg 3 Finanstilsynets vurdering av pilar 2 – krav knyttet til markedsrisiko.

6.3 Likviditetsrisiko

Risiko for at konsernet ikke klarer å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.

Nivået på ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning i SpareBank 1 Nordmøre vil være av stor betydning for å tiltrekke seg funding til gode vilkår til enhver tid.

6.3.1 Styring og kontroll

Bankens likviditetsstrategi og beredskapsplan for å håndtere perioder med urolige finansmarkeder blir revidert og styrebehandlet ved behov, minimum årlig. Likviditetssituasjonen er også et sentralt tema i bankens gjenopprettingsplan. Banken har etablert rammer og måltall som følges opp månedlig og kvartalsvis, med rapport til styret og ledelsen. I tillegg utarbeides minimum ukentlige likviditetsrapporter med prognoser frem i tid.

Banken utarbeider minimum årlig egen - ILAAP - rapport (internal liquidity adequacy assesment process) hvor blant annet bankens finansieringsplan for kommende prognoseperiode fremgår.

Likviditetsrisikoen er redusert gjennom spredning av løpetider og funding i flere markeder, instrumenter og kilder. Finansavdelingen har ansvaret for likviditetsstyringen, mens avdeling for risikostyring har ansvaret for uavhengig overvåking og rapportering av utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien.

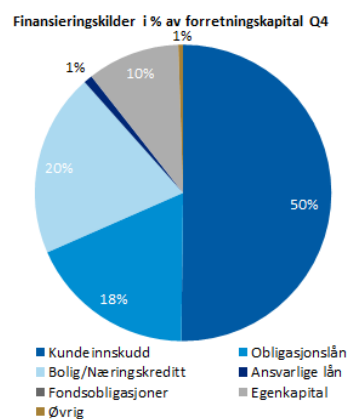
6.3.2 Informasjon om finansieringskildene

Bankens fundingkilder fremgår av Figur 6-16.

En viktig kilde er innskudd fra våre kunder.

Markedsfinansieringen utgjør i alt 38 % ved utgangen av året.

Bankens markedsfinansiering omfatter seniorobligasjonslån, avlastning til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt og annen gjeld.

Figur 6-16 Innlånskilder

6.3.3 Innskuddsdekning

Innskuddsdekningen, målt som innskudd i prosent av brutto utlån, var 31.12.21 på 75 %, beregnet inkl. avlastning til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt utgjør innskuddsdekningen 57 %.

Av innskuddsporteføljen er 66 % dekket av Sikringsfondets garantiordning.

6.3.4 Salg til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt.

SpareBank 1 Nordmøre selger utlån til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt som en del av bankens finansieringsstrategi.

Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 % belåningsgrad. Overførte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Nordmøre har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. SpareBank 1 Nordmøre forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i selskapet.

Overføringene av lån påvirker risikoprofilen til bankens utlånsportefølje. Styret har fastsatt øvre ramme for avlastning til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt. Ved årsskiftet var boliglån for 6,5 milliarder kroner overført til SpareBank 1 Boligkreditt, tilsvarende 31 % av brutto utlån for personmarked inklusive boligkredittporteføljen. Boliglån som er klargjort for OMF finansiering utgjør 6,9 milliarder kroner ved utgangen av 2021.

Lånene som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er godt sikret og har lav tapssannsynlighet. Mottatt vederlag for lån overført fra SpareBank 1 Nordmøre til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån.

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen. SpareBank 1 Nordmøre har en eierandel på 2,18 % pr. 31. desember 2021. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. SpareBank 1 Boligkreditt er IRB-godkjent av Finanstilsynet, og beregningsgrunnlaget fastsettes ut fra interne risikovekter. SpareBank 1

Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette.

Eierne i SpareBank 1 Boligkreditt AS har inngått aksjonæravtale. Foretaket skal ha en forsvarlig ansvarlig kapital, og til enhver tid oppfylle minstekrav til ansvarlig kapital som følger av lovgivningen.

Avlastning til SpareBank 1 Næringskreditt utgjør kr 421 mill. som utgjør ca. 6,3 % av brutto utlån til bedriftsmarkedet inklusive næringskredittporteføljen.

6.3.5 Innlån i obligasjonsmarkedet

Konsernets innlån i obligasjons-markedet utgjorde 31.12.21 kr 5,8 mrd., som er 18 % av bankens finansierings-kilder.

Vektet gjennomsnittlig tid til forfall, beregnet i tråd med modul for likviditetsrisiko, utgjorde ved årets utgang 3,3 år.

Bankens refinansieringsevne under stress vurderes som god. Refinansieringsevnen er beregnet i tråd med Finanstilsynets modul for likviditet – evaluering av risikonivå.

6.3.6 Likviditetsutvikling

Banken har eget rammeverk for likviditetsstyringen som revideres minimum årlig. Likviditeten følges opp daglig basert på intradag saldo, og prognoser for likviditet ett år frem i tid som oppdateres løpende.

Likviditetsstrategien har mål for nivå på likviditetsindikator 1 og 2. Disse benyttes kun i bankens likviditetsstyring og fundingstrategi, se også kvantitativ modell for framskrivning av resultat og balanse Figur 2-2 - Modell for framskrivning

Net Stable Funding Ratio (NSFR) har overtid vært på et stabilt nivå over 100 %.

Banken har god tilgang til likviditet og likviditetsrisikoen vurderes som lav.

Nivå på NSFR følges opp kvartalsvis, ut fra ramme som gir en buffer mot regulatorisk krav på 100 %.

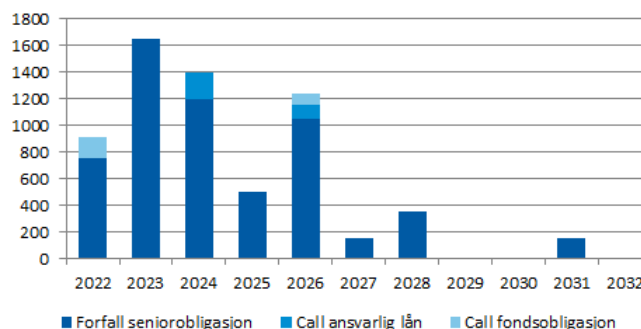
Liquidity coverage ratio (LCR) gir føringer for bankens til enhver tid skal ha som likviditetsreserve for å dekke en likviditetsutgang i en stressituasjon. Nivå på LCR følges opp månedlig, ut fra ramme som gir en buffer mot regulatorisk krav på 100 %.

6.3.7 Stresstest av bankens likviditet

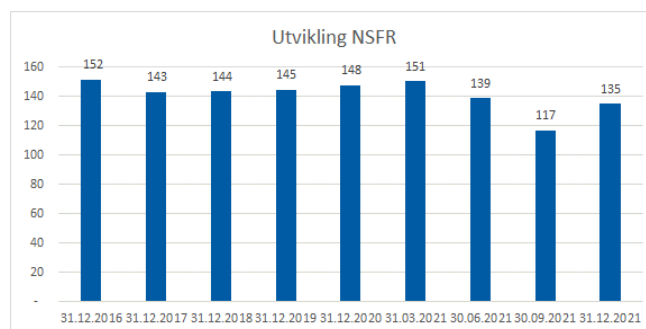
Banken gjennomfører minimum kvartalsvis stresstest av likviditeten, med ulike scenarier knyttet til sannsynlighet og konsekvens for hvordan likviditeten utvikler seg i ulike situasjoner for banken og markedet. Disse er:

- Normalsituasjon
- Middels og stort stress i banken
- Middels og stort stress i markedet
- Middels og stort stress i banken og i markedet

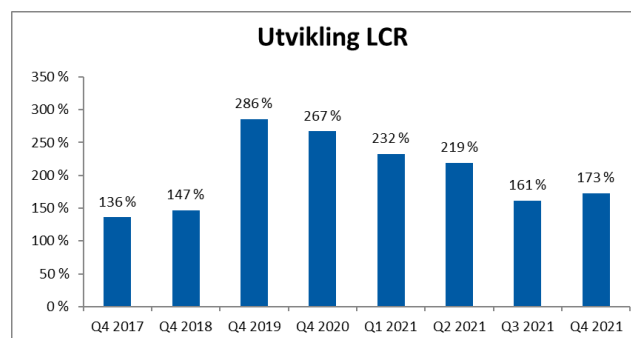
Forfallstruktur funding (mill. kr)

Figur 6-17 Forfallsstruktur

Figur 6-18: NSFR (Net stable funding ratio)

Stresstesten bygger på forutsetninger knyttet til følgende parameter:

- Uttak av innskudd hvor innskuddene vektet ulikt ut ifra hvor stabile de anses
- Endring i utlåns- og innskuddsvekst
- Økning av trekk på innvilgede rammer og kreditter
- Endring i andel lån som kvalifiserer til SpareBank 1 Boligkreditt
- Endring i markedsverdi av likviditetsporteføljen

Banken oppfyller mål vedtatt av styret for alle stressscenario. Banken har god likviditet og opprettholder drift i en normalsituasjon uten refinansiering ut over 1 år . Banken tærer på likviditetsreserven i ulike stressscenario. Likviditetsreserven består av kontanter, innskudd i Norges Bank, deponerbar obligasjonsportefølje i Norges Bank, og lån klargjort for salg til SpareBank 1 Boligkreditt.

6.4 Operasjonell risiko

Risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko omfatter juridisk risiko, men ikke strategisk risiko eller omdømmerisiko.

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som følge av:

- menneskelig svikt og utilstrekkelige kompetanse.
- svikt i IKT- systemer.
- uklar policy, strategi eller rutiner.
- kriminalitet og interne misligheter.
- andre interne og eksterne årsaker.

Banken skal til enhver tid ha en effektiv risikostyring og overvåke driften slik at enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko ikke skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad.

6.4.1 Styring og kontroll

Bankens strategi for operasjonell risiko legges til grunn ved styring av denne risikoen. Operasjonell risiko er en risikokategori som fanger opp alt det vesentligste av kostnader forbundet med kvalitetsbrister i bankens løpende virksomhet. Identifisering, styring og kontroll av operasjonell risiko er en integrert del av lederansvaret på alle nivå. Lederens viktigste hjelpemiddel i arbeidet er faglig innsikt og ledelseskompetanse samt handlingsplaner, kontrollrutiner og gode oppfølgingsystemer. Det er god balanse mellom tillit og kontroll som sikrer at effektivitet ivaretas, samtidig som at konsernet ikke eksponeres for unødig risiko.

Styring av operasjonell risiko tar utgangspunkt i Strategi for operasjonell risiko som revideres minimum årlig. Prosessen for styring av operasjonell risiko skal bidra til at ingen enkelthendelser forårsaket av operasjonelle hendelser i SpareBank 1 Nordmøre skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

6.4.2 Utvikling i operasjonell risiko

Operasjonell risiko oppstår i alle bankens prosesser, aktiviteter og systemer.

Det gjennomføres risikoanalyser knyttet til vesentlige forretningsområder minimum årlig. Det gjennomføres i tillegg risikovurderinger knyttet til nye tjenester, systemer og ved vesentlige endringer i eksisterende produkter og systemer før implementering i henhold til styrevedtatt rutine. Det er høyt fokus og samarbeid i SpareBank 1- alliansen for å sikre god og stabil drift av IT-systemer. Et systematisk arbeid med risikovurderinger og styringstiltak bidrar til økt kunnskap og bevissthet om aktuelle forbedringsbehov i egen enhet. Det arbeides jevnlig med kartlegging og oppdatering av risikobildet som påvirker banken. Risikodrivere kartlegges og følges opp med fokus på å etablere risikoreducerende tiltak. Dette skal bidra til å redusere sannsynligheten for at identifiserte risikoer skal inntreffe, samt at tiltakene reduserer konsekvensene om det inntreffer.

Gjennom Alliansesamarbeidet har SpareBank 1 Nordmøre tilgang til et bredt fagmiljø med høy kompetanse, strukturer, og arbeidsverktøy av forskjellig slag. Dette vil ha en risikoreduserende effekt også på denne delen av den operasjonelle risikoen.

6.4.3 Kapitalbehov

Konsernet benytter basismetoden for beregning av kapitalbehov som skal dekke den operasjonelle risikoen. Beregningsgrunnlaget i basismetoden er 15 % av gjennomsnittlig inntekt de siste 3 år etter CRR/CRD IV forskriften.

6.5 Eierrisiko

Defineres som risiko for tap av innskutt kapital eller nødvendig påfyll av ny kapital i selskaper banken har strategiske eierandeler i, som følge av den risikoen som det enkelte selskapet påtar seg i sin drift. Eierselskapet defineres som selskaper hvor SpareBank 1 Nordmøre har en eierandel og innflytelse alene eller gjennom alliansesamarbeidet.

Eierrisikoen knyttet til bankens datterselskap, se Tabell 6-15 Konsolideringsgrunnlag og strategiske poster i SpareBank 1 Alliansen, se Tabell 6-16, og Tabell 6-17 – Selskap som forholdsmessig konsolideres som samarbeidende gruppe, for disse postene er banken eksponert mot eierrisiko, omdømmerisiko og forretningsrisiko i disse selskapene.

6.5.1 Konsolidering

Tabellen nedenfor viser forskjellen i konsolideringsgrunnlaget etter regnskapsreglene og ved konsolidering for kapitaldekningsformål.

2021 Datterselskap	Antall aksjer	Eier andel	Egen-kapital (mnok)	Regnskapsformål	Kapitaldekningsformål
SpareBank 1 Regnskapshuset Nordvest AS	140	70 %	14	Full konsolidering	Konsolideres ikke
Trio Regnskapsservice AS	86.690	70 %	3	Full konsolidering	Konsolideres ikke

Tabell 6-15 Konsolideringsgrunnlag

2021 Felleskontrollert virksomhet	Antall aksjer	Eier andel	Egen-kapital (mnok)	Regnskapsformål	Kapitaldekningsformål
Samarbeidende Sparebanker AS		7,53 %	2	Egenkapital-metoden	Forholdsmessig konsolidert

Tabell 6-16 Konsolideringsgrunnlag

Investeringer i tilknyttet og felleskontrollert virksomhet

Investering i tilknyttede selskaper blir bokført etter egenkapitalmetoden i konsernet og etter kostmetoden i morbanken. Investeringene blir behandlet likt for kapitaldekningsformål bortsett fra konsernets investeringer i SpareBank 1 Boligkreditt, SpareBank 1 Næringskreditt, Sparebank 1 Kredittkort AS og i SpareBank 1 Midt – Norge Finans AS.

Finanstilsynet har med hjemmel i Finanstilsynsloven §4 punkt 3, pålagt bankene utvidet konsolideringsplikt for eierforetak i samarbeidende gruppe for kapitaldekningsformål for eierandeler under 10 %. Kravet trådte i kraft 1. januar 2018 og gjelder selskapene i tabellen under jfr. Finansforetaksloven § 17 – 13.

Beløp i tusen kroner	Eierandel i prosent	Risikovektet balanse	Kapitaldekning i prosent
	31.12.2021	31.12.2021	31.12.2021
SpareBank 1 Boligkreditt AS	2,68 %	1.445	24,64 %
SpareBank 1 Næringskreditt AS	2,21 %	203	22,10 %
SpareBank 1 Kreditt AS	2,28 %	120	18,36 %
SpareBank 1 Midt-Norge Finans AS	6,30 %	469	17,78 %

Tabell 6-17 – Selskap som forholdsmessig konsolideres som samarbeidende gruppe

SpareBank 1 Nordmøre legger vekt på at alle selskaper i konsernet har tilfredsstillende kapitalisering til enhver tid. Det er ikke lagt begrensninger på styrets mulighet til å overføre kapital mellom morbanken og datterselskapene utover det som følger av regulatoriske og andre lovbestemte begrensninger. I likhet med investeringene i datterselskapet har banken en strategisk interesse å understøtte virksomheten til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Gruppen via SpareBank 1 SamSpar AS.

Banken er ikke kjent med at det foreligger vedtektsbestemmelser som gir denne type begrensning. Investeringene i felleskontrollert virksomhet er av strategisk betydning knyttet til samarbeidet i SpareBank 1 – alliansen, men SpareBank 1 Nordmøre er avhengig av flertallsbeslutning.

6.5.2 Styring og kontroll

SpareBank 1 Nordmøre deltar aktivt i alle Allianseselskap gjennom styrerepresentasjon i SamSpar. Bankens datterselskaper rapporterer periodisk til administrerende direktør, konsernledelsen og styret.

6.5.3 Beregning av kapitalbehov

Banken setter av kapital for eierrisiko gjennom fradrag i ansvarlig kapital i tråd med CRR/CRD IV forskriften og gjennom et estimert verdifall og tillegg for kapitalbehov ved planlagte emisjoner.

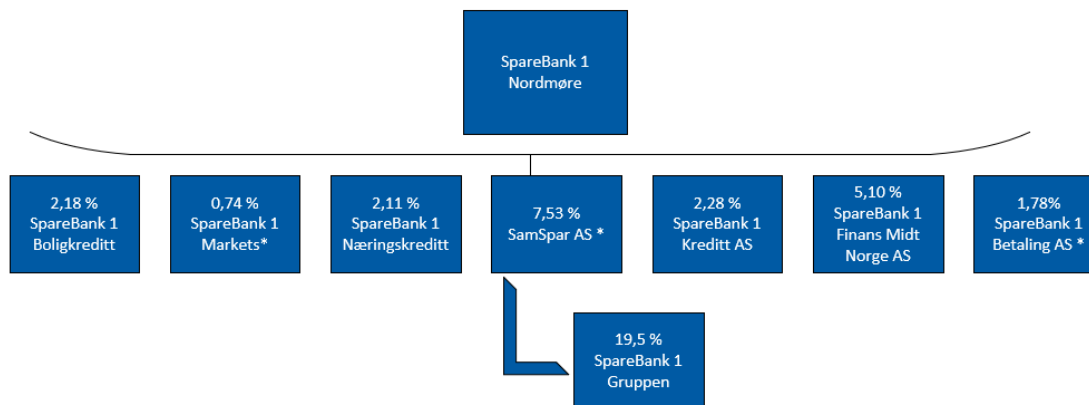
Figuren under viser oversikt over strategiske eierposter hvor det beregnes fradrag i ansvarlig kapital i tråd med denne forskriften.

Ved beregning av kapitalbehov for SpareBank 1 Gruppen er Finanstilsynets rundskriv 12/2016 vedlegg 4 oppdatert oktober 2019. Kapitalbehovet tilsvare bankens andel av forskjellen mellom 100 % av SpareBank 1 Gruppens eget solvenskrav og ansvarlige kapital, fratrukket bankens balanseførte verdi. Deretter fradras fradrag som er gjennomført i bankens soliditet under Pilar 1 for å unngå dobbeltvirkning.

Ved beregning av ren kjernekapital i 2021 har banken gjennomført konsolidering av samarbeidende gruppe i tråd med finansforetaksloven § 17- 13 for kapitaldekningsformål for selskapene:

- SpareBank 1 Boligkreditt AS
- SpareBank 1 Næringskreditt AS
- SpareBank 1 Kredittkort AS
- SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS

For øvrige aksjeposter i finansinstitusjoner gjennomføres fradrag i ren kjernekapital utover 10 % av størrelsen på ren kjernekapital. SpareBank 1 Betaling behandles annerledes, der går hele posten til fradrag, uten at terskelverdier hensyntas.

Figur 6-19 Eierandeler

Denne risikoen kan eventuelt materialiseres i et behov for egenkapital som kan vurderes som nødvendig å tilføre selskapene, eller knyttes til øvrige tiltak banken må gjennomføre for å gjenopprette markedets tillit til selskapene.

Selskap merket med * beregnes det fradrag for i bankens ansvarlige kapital. I tillegg til disse beregnes det fradrag i ansvarlig kapital knyttet til for kredittforeningen for Sparebanker. SpareBank 1 Gruppen eies indirekte av Samarbeidende Sparebanker AS. SpareBank 1 Gruppen er underlagt Solvency II-regelverket. Banken har lagt til grunn Finanstilsynets metodikk for beregning av kapitalbehov.

For selskap som ikke er merket med stjerne inngår disse i forholdsmessig konsolidering for kapitaldekningsformål. Bankens eierandeler som er forholdsmessig konsolidert jfr. Tabell 6-17 – Selskap som forholdsmessig konsolideres som samarbeidende gruppe.

6.6 Compliancerisiko

Compliancerisiko er risikoen for at banken pådrar seg sanksjoner, bøter, andre strafferettslige sanksjoner, omdømmetap eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover, forskrifter, myndighetsfastsatte retningslinjer og offentlige pålegg.

Omfanget av regulatoriske endringer har vært betydelige de siste årene. Deler av det nye regelverket, for eksempel regelverket på hvitvaskings- og personvernområdet, innebærer økte sanksjonsmuligheter for myndighetene. Dette bidrar til å øke compliancerisikoen. Banken følger regelverksutviklingen og den tilhørende compliance-risikoen tett. Det er styrets vurdering at banken har tilfredsstillende styring og kontroll med compliancerisikoen og at bankens eksponering for compliancerisiko er forsvarlig.

6.7 Bærekraft ESG-risiko (Environment, social and governance)

Dette er risiko for tap knyttet til:

- Endringer i natur-, klima- og eller miljøforhold (E) har direkte eller indirekte negativ effekt for banken.
- Manglende etterlevelse av regulatoriske krav eller markedets forventninger knyttet til, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og god forretningskikk (S)
- Manglende etterlevelse av regulatoriske krav eller markedets forventning knyttet til styring og kontroll (G)

Det er et overordnet mål for SpareBank 1 Nordmøre å ha en ansvarlig og bærekraftig forretningsadferd som er i tråd med FNs bærekraftsmål. Vi ønsker å inspirere og hjelpe så mange vi kan – våre kunder, medarbeidere, leverandører og samarbeidspartnere til å ta bærekraftige valg hver eneste dag.

Banken har vedtatt egen bærekraftstrategi som skal bidra til at banken får en tilfredsstillende overgang mot et lavutslippssamfunn. Banken bidrar mest til dette gjennom den indirekte påvirkningen på en bærekraftig utvikling av person og bedriftsmarkedsporteføljen. Banken har i 2021 ferdigstilt et rammeverk for grønne obligasjoner og mottatt en uavhengig annenhåndsvurdering av Cicero. Rammeverket styres etter metoden «Use of Proceeds», hvilket innebærer at vi til enhver tid skal ha en større utestående «Eligible Green Loan Portfolio» en det som er utestående i grønne obligasjoner. Ved gjennomgangen av porteføljen, ble dagens portefølje sammenstilt med spesifikke kriterier for hva som kvalifiserer til «Eligible Green Loan Portfolio». Disse kriteriene tar i bruk allerede etablerte standarder som for eksempel sertifisering av fisk (MSC), sertifisering av fiskefor, bygningsstandarder, «klimasmart landbruk» med mer.

Her har vi inkludert hele seks bransjer: fornybar energi, energieffektivisering, bygninger, transport, land- og skogbruk samt fiskeri og havbruk.

Banken rapporterer samfunnsansvar og bærekraft i henhold til GRI standarden. Dette er den internasjonalt ledende standarden som er anbefalt av Oslo Børs. I tillegg til dette har vi innenfor benyttet standarden for TCFD (task force on climate related financial disclosure) knyttet til klimarisiko.

Risiko knyttet til sosiale forhold håndteres som gjennom vurderinger knyttet til operasjonell risiko, herunder risiko knyttet til hvitvaskingsområdet, compliance og forretningskikkrisiko.

Det er gjennomført en vesentlighetsanalyse som skal bidra til at banken arbeider risikobasert og fokuserer på de områder som er identifisert som viktigst for banken og våre eksterne interessenter.

Banken har utarbeidet og forankret rutiner, retningslinjer innenfor de ulike forretningsområdene for å opprette et rammeverk som skal bidra til å redusere bankens direkte og indirekte påvirkning på klima og miljø. Natur-, klima-, og miljørisiko kan primært treffe banken direkte eller indirekte i form av økte kredittap knyttet til kunder som er utsatt for slik risiko.

EU-kommisjonen la 21. april 2021 fram et forslag til et nytt endringsdirektiv om foretaks Bærekraftsrapportering. Direktivforslaget endrer EUs regnskapsdirektiv, rapporteringsdirektiv, revisjonsdirektiv og revisjonsforordning. Krav til offentliggjøring av ESG-risiko (Environmental, Social and Governance) Etter forslaget utvides plikten til å rapportere bærekrafts informasjon til å gjelde alle store foretak og alle noterte foretak.

For ytterligere informasjon vises det til bankens bærekraftsrapport i bankens [bærekraftbibliotek](#).